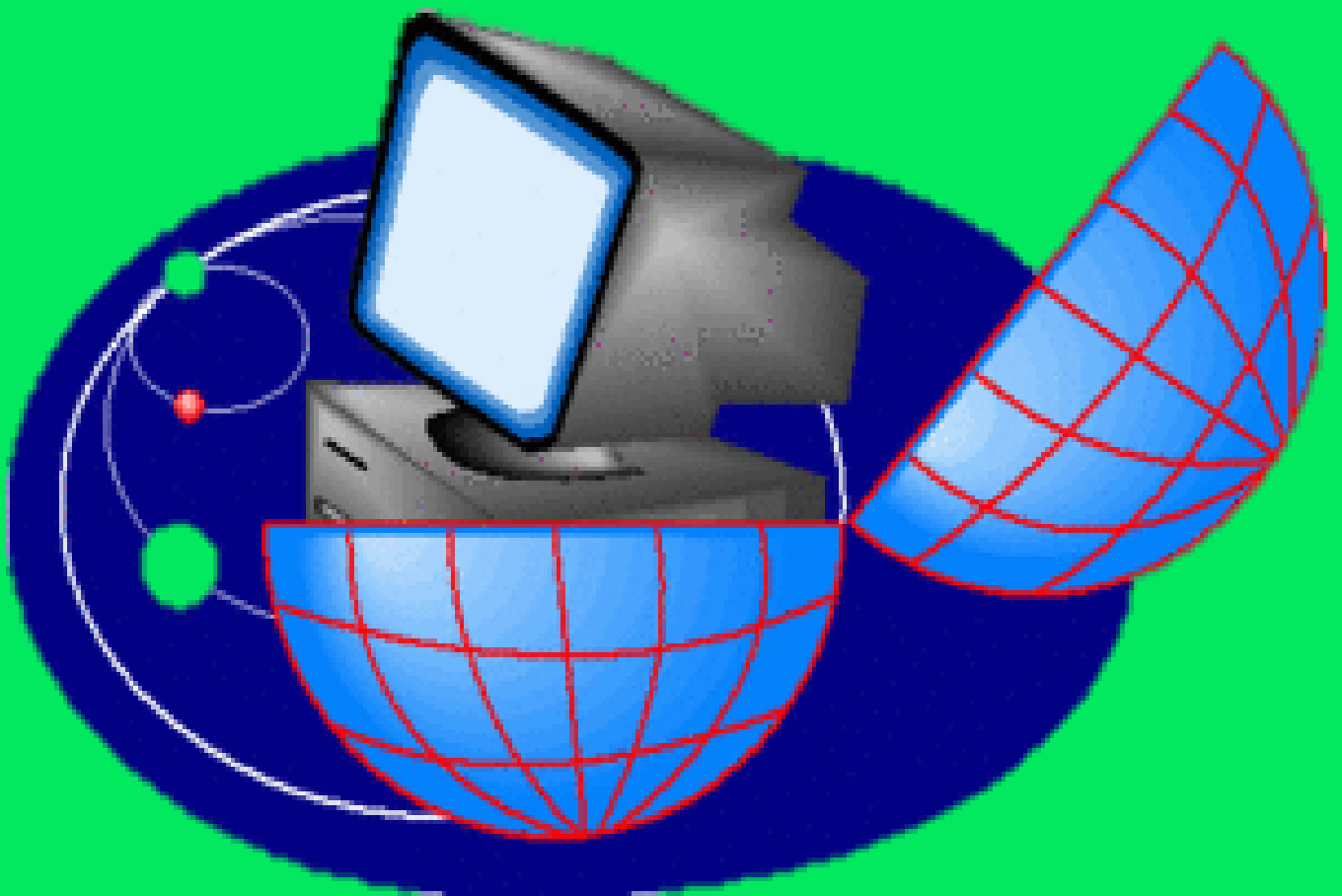

Руцька К.О.

*Використання ІКТ
на уроках
в початковій школі*

К. О. Руцька

**Використання ІКТ
на уроках
в початковій школі**

Посібник для вчителя

м. Вінниця 2016

Автор-укладач:

Руцька К. О., вчитель початкових класів закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №19 Вінницької міської ради».

Руцька К.О. Використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках в початковій школі: Навчально-методичний посібник. – Вінниця: ММК, 2016. – 79 с.

Рецензенти:

Костюк В.М., директор закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №19 Вінницької міської ради».

Ліневич Н. В., заступник з виховної роботи директора закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №19 Вінницької міської ради».

Рекомендовано методичною радою закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №19 Вінницької міської ради» протокол №1 від 30.08.2016 р.

Посібник присвячений розгляду інформаційно-комунікативних технологій у початковій школі; питанню впровадження їх у навчально-виховний процес. У посібнику вміщено рекомендації щодо використання ІКТ при підготовці і проведенні уроків, конспекти уроків з використанням ІКТ.

Рекомендовано для вчителів початкових класів.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1.. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	7
1.1. Значення ІКТ для учнів та вчителя.....	7
1.2 Особливості використання комп'ютерних технологій у розвитку молодших школярів	9
1.3. Переваги та недоліки використання ІКТ.....	10
1.4. Гігієнічні вимоги до роботи на комп'ютері	11
1.5. Сучасні комп'ютерні програми в початковій школі	13
1.6. Використання комп'ютерних навчальних програм як засобу розвитку інтелектуальних здібностей школярів.....	13
1.7. Порядок створення презентації.....	15
1.8. Правила створення презентації.....	15
1.9. Вимоги щодо оформлення презентації	16
1.10. Методика застосування комп'ютера на уроках з різних предметів	18
1.11. Використання комп'ютера на уроках української мови	21
1.12 . Методика використання ІКТ на уроках математики.....	24
1.13. Використання ІКТ на уроках освітньої галузі «Природознавство».....	26
2. Додатки <i>Конспект уроку</i>	38
2.1. Основи здоров'я 1 клас	38
2.2. Природознавство	49
2.3. Урок з української мови з використанням.....	52
2.4.Українська мова 1 клас Тема Звук [б], буква «бе»	60
3. Висновки	74
4. Рекомендації.....	76
5. Література	78

Вступ

До школи приходять нові покоління дітей, які живуть в інформаційному, динамічному, емоційно напруженому середовищі. Неможливо уявити собі сучасну успішну людину, яка б не володіла комп'ютером. Школа має готувати майбутнє покоління відповідно до вимог часу. Інформаційні технології стають потужним засобом навчання. Їх використання привчає учня жити в інформаційному середовищі. Застосування комп'ютерних технологій не лише допомагає уникнути в процесі навчання буденності, допомагає унаочнити нові поняття, **підтримує інтерес до навчання, але й завжди** носить творчий характер як для вчителя, так і для учнів.

Використання комп'ютерів у навчальній і позаурочній діяльності школи є дуже природним з погляду дитини і виступає одним з ефективних способів підвищення мотивації й індивідуалізації навчання, розвитку творчих здібностей та критичного мислення молодших школярів.

Інноваційні педагогічні технології стають типовим явищем освітянської практики, а готовність до їх застосування – вимогою до усіх педагогів. Актуальність цього питання обумовлюється змістом сучасної реформи загальноосвітньої школи

Інформаційні технології на уроках в початковій школі не просте випробування і для вчителя. По-перше, воно вимагає певного рівня обізнаності педагога в можливостях комп'ютера. Активна індивідуальна робота учнів вимагає від педагога значної уваги і організованості з контролю за результатами такої діяльності та відповідної організації навчального процесу. Урок з використанням комп'ютерів не є полегшеним для вчителя, скоріше навпаки, але надзвичайно важливо, що ефективність такого уроку значно перевищує звичайний.

Дитина приходить до школи у 6-7 років. Вона має необхідний для навчання рівень психічного розвитку, що характеризується розвинутою пам'яттю, гостротою і свіжістю сприйняття, допитливістю, яскравістю уяви, умінням керувати увагою тощо. Це об'єктивний бік психологічної готовності. А як щодо суб'єктивної психологічної готовності – бажання і прагнення вчитись школі? З приходом дитини до школи різко змінюється не тільки уклад її життя, але й соціальний статус, ігрова діяльність відходить на другий план, провідною стає діяльність навчальна. Головним обов'язком стає навчання – серйозна і важка справа, яка вимагає від молодшого школяра великих вольових зусиль. Найбільш ефективними засобами залучення дитини в процес творчості на уроці є:

- ігрова діяльність;
- створення позитивних емоційних ситуацій;
- робота в парах;
- проблемне навчання.

У початковій школі неможливо провести урок без залучення засобів наочності. Часто виникають проблеми, де знайти потрібний матеріал і як краще його продемонструвати? На допомогу прийшов комп'ютер.

Комп'ютер природно вписується в життя школи і є ще одним ефективним технічним засобом, за допомогою якого можна значно урізноманітнити процес навчання. Кожне заняття викликає в дітей емоційний підйом, навіть невстигаючі учні охоче працюють з комп'ютером, а невдалий хід гри внаслідок пробілів у знаннях спонукує частину з них звертатися

за допомогою до вчителя або самостійно отримувати знання у процесі гри. З іншого боку, цей метод навчання дуже привабливий і для вчителів: допомагає їм краще оцінити здібності й знання дитини, зрозуміти його, шукати нові, нетрадиційні форми й методи навчання. Це велика область для прояву творчих здібностей для багатьох: учителів, методистів, психологів, усіх, хто хоче й уміє працювати, може зрозуміти сучасних дітей, їхні потреби й інтереси, хто їх любить і віддає їм себе.

Інформатизація освіти – один з основних напрямів процесу інформатизації, продиктований потребами сучасного суспільства, у якому головним рушієм прогресу є індивідуальний розвиток особистості. Вона має забезпечити впровадження в практику програмно-педагогічних розробок, спрямованих на інтенсифікацію навчального процесу, вдосконалення форм і методів організації навчання.

Основною метою всіх інновацій в освітній галузі є сприяння переходу від механічного засвоєння учнями знань до формування вмінь і навичок самостійно здобувати знання. Успішність розв'язання цього завдання значною мірою залежить від мети використання комп'ютера в навчальному процесі, якості й можливостей програмного забезпечення та від того, яке місце посяде комп'ютер в системі дидактичних засобів.

Ще і сьогодні провідне місце у викладанні предметів займають традиційні засоби – дошка, крейда та друковані джерела (підручники, зошити з друкованою основою). Завдяки ж використанню ІКТ навчальне середовище можна доповнити відео, звуком, анімацією. Усе це здійснює значний вплив на емоційну сферу молодшого школяра, сприяючи підвищенню пізнавальної активності, підвищенню інтересу до предмета та навчання взагалі, активізації навчальної діяльності учнів.

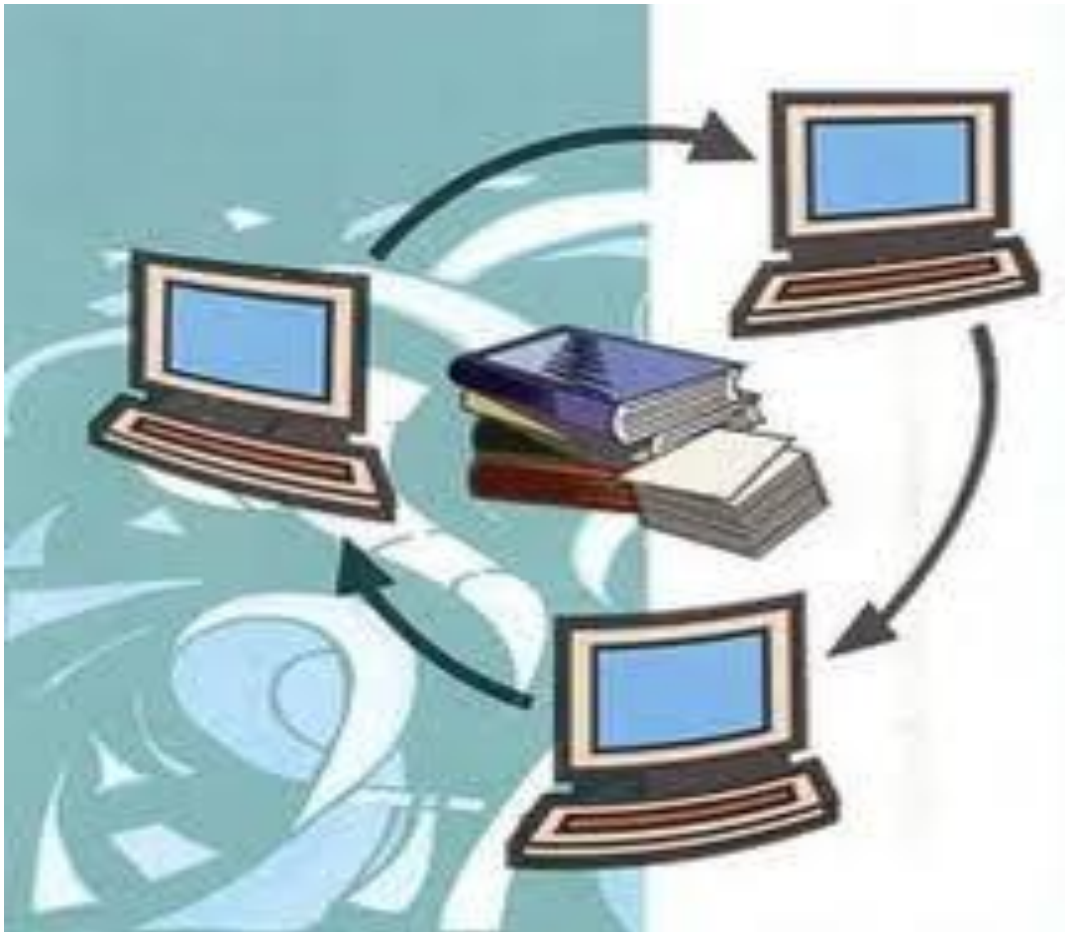
Вже давно доведено, що кожен учень по-різному освоює нові знання. Раніше вчителям важко було знайти індивідуальний підхід до кожного учня. Тепер, з

використанням комп'ютерних мереж і онлайн-засобів, школи отримали можливість подавати нову інформацію таким чином, щоб задовольнити індивідуальні запити кожного учня.

Необхідно навчити кожну дитину за короткий проміжок часу освоювати, перетворювати і використовувати в практичній діяльності величезні масиви інформації. Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб дитина активно, з цікавістю і захопленням працювала на уроці, бачила плоди своєї праці і могла їх оцінити.

Допомогти вчителю у вирішенні цього непростого завдання може поєднання традиційних методів навчання та сучасних інформаційних технологій, у тому числі і комп'ютерних. Адже використання комп'ютера на уроці дозволяє зробити процес навчання мобільним, строго диференційованим та індивідуальним.

Поєднуючи в собі можливості телевізора, відеомагнітофона, книги, калькулятора, будучи універсальною іграшкою, здатною імітувати інші іграшки і різноманітні ігри, сучасний комп'ютер, разом з тим, є для дитини рівноправним партнером, здатним дуже тонко реагувати на його дії і запити. З іншого боку, цей метод навчання є досить привабливим і для вчителів: допомагає їм краще оцінити здібності і знання дитини, зрозуміти її, спонукає шукати нові, нетрадиційні форми і методи навчання.

1.. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1.1. Значення ІКТ для учнів та вчителя

Одним із головних завдань початкової школи є застосування ІКТ у процесі вивчення більшості навчальних предметів у рамках програми.

Основним видом використання комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання є їх органічна інтеграція в певні уроки. У цікавій, динамічній, ігровій формі учні молодших класів опановують комп'ютерні засоби, набувають первинних навичок користування пристроями введення-виведення, початковими вміннями й навичками управління комп'ютером та одночасно удосконалюють свої знання з певних навчальних предметів, розвивають пам'ять, просторову уяву, логічне мислення, творчі здібності.

Таким чином, з точки зору дидактики ІКТ дозволяють:

- Забезпечити зворотній зв'язок в процесі навчання;
- Зробити навчання більш інтенсивним, головне, ефективним за рахунок реалізації можливостей мультимедіа навчальних систем до дієвого і наочного подання навчального матеріалу;
- підвищити унаочненість навчального процесу;
- забезпечити пошук інформації із різноманітних джерел;
- індивідуалізувати навчання для максимальної кількості дітей з різними стилями навчання і різними можливостями сприйняття.
- моделювати досліджувані процеси або явища;
- організувати колективну й групову роботи;
- здійснювати контроль навчальних досягнень;
- створювати сприятливу атмосферу для спілкування.

Учителю застосування ІКТ дозволяє економити час і максимально ефективно вирішувати повсякденні справи і обов'язки як фахівця:

- готуватися до уроків (складати конспекти, добирати дидактичні матеріали тощо), батьківських зборів, виховних годин, різноманітних виступів на педрадах, засіданнях МО, семінарах тощо;
- оформлювати документацію;
- в оперативному режимі відслідковувати результати навчальної діяльності учнів;

- налагоджувати спілкування з батьками своїх учнів;
- обмінюватися з колегами досвідом роботи, власними методичними надбаннями, обговорювати з ними актуальні питання навчання і виховання школярів, швидко отримувати й систематизувати потрібну інформацію.

Таким чином, упровадження ІКТ полегшує роботу вчителя, а навчання дітей робить більш цікавим і ефективним.

Як показує практика, застосування комп'ютера на уроках у початковій школі має декілька режимів:

- демонстраційний (демонстрація певної навчальної інформації);
- індивідуальний (організація індивідуальної роботи учнів);
- комбінований (застосування на одному уроці і демонстрації, і індивідуальної роботи).

Для роботи в демонстраційному режимі вчителю достатньо мати на уроці один комп'ютер і мультимедійний проектор, за допомогою якого потрібна інформація виводиться на екран, як правило, у вигляді слайдів.

Щоб організувати індивідуальну роботу, кожний учень має бути забезпечений персональним комп'ютером.

Як показує практика, якість знань учнів підвищувалася, коли вони самостійно засвоювали навчальний матеріал, використовуючи ПК, а вчитель при цьому виконував роль організатора і координатора навчального процесу.

У початковій школі ІКТ можна використовувати на будь-якому етапі уроку: у процесі перевірки домашньої роботи, актуалізації знань, вивчення нового матеріалу, закріплення, повторення вивченого, контролю, оцінювання.

При цьому комп'ютер виконує такі функції:

1. У функції вчителя комп'ютер являє собою:

- джерело навчальної інформації;
- наочний посібник;
- тренажер;
- засіб діагностики і контролю.

2. У функції робочого інструменту:

- засіб підготовки текстів, їх зберігання;
- графічний редактор;
- засіб підготовки виступів;
- обчислювальна машина великих можливостей.

При підготовці до уроку з використанням ІКТ вчитель не повинен забувати, що це УРОК, а значить, складає план уроку, виходячи з його цілей. При відборі навчального матеріалу він повинен дотримуватися основних дидактичних принципів: систематичності та послідовності, доступності, диференційованого підходу, науковості та ін. При цьому комп'ютер не замінює вчителя, а тільки доповнює його.

1.2 Особливості використання комп'ютерних технологій у розвитку молодших школярів

Застосування ІКТ на уроках посилює:

- позитивну мотивацію навчання;
- активізує пізнавальну діяльність учнів.

Використання ІКТ на уроці дозволили повною мірою реалізувати основні принципи активізації пізнавальної діяльності:

- принцип рівності позицій;
- принцип довірливості;
- принцип зворотного зв'язку;
- принцип заняття дослідницької позиції.

Реалізація цих принципів проглядається на всіх уроках, де застосовується ІКТ.

Використання ІКТ дозволяє проводити уроки:

- на високому естетичному і емоційному рівні (анімація, музика);
- забезпечує наочність;
- залучає велику кількість дидактичного матеріалу;
- підвищує обсяг виконуваної роботи на уроці в 1,5 - 2 рази;
- забезпечує високий ступінь диференціації навчання (індивідуально);
- підійти до учня, застосовуючи різнорівневі завдання);
- скорочує час для контролю та перевірки знань учнів;
- учні вчать на навичкам контролю та самоконтролю.

Застосування ІКТ:

- розширює можливість самостійної діяльності;
- формує навички дослідницької діяльності;
- забезпечує доступ до різних довідковим системам, електронних бібліотек, інших інформаційних ресурсів;
- сприяє підвищенню якості освіти.

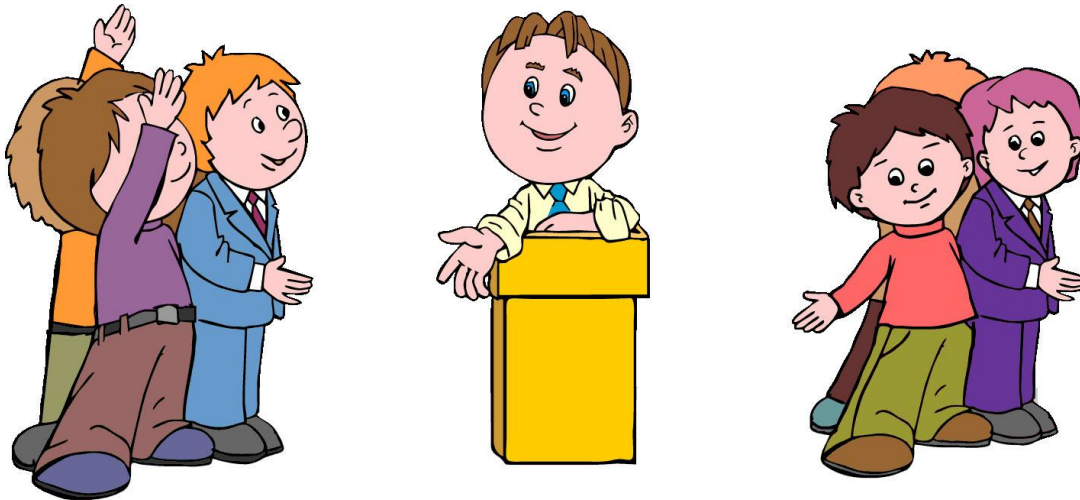
Особливістю навчального процесу із застосуванням інформаційних технологій є те, що центром діяльності стає учень, який виходячи зі своїх індивідуальних здібностей та інтересів, вибудовує процес пізнання. Учителю часто виступає в ролі помічника, консультанта, що заохочує оригінальні знахідки, стимулюючого активність, ініціативу, самостійність.

Використання ІКТ дозволяє розширити рамки підручника.

Таким чином, праця, витрачена на управління пізнавальною діяльністю за допомогою засобів ІКТ виправдовує себе у всіх відносинах:

- підвищує якість знань;
- просуває дитини в загальному розвитку;
- допомагає подолати труднощі;
- вносить радість у життя дитини;
- дозволяє вести навчання в зоні найближчого розвитку;
- створює сприятливі умови для кращого взаєморозуміння вчителя і учнів та їх співпраці в навчальному процесі.

1.3. Переваги та недоліки використання ІКТ

Мій досвід роботи з молодшими школярами дозволяє зробити такі висновки:

1. Застосування сучасних інформаційних технологій у початковій школі сприяє більш активному і свідомому засвоєнню учнями навчального матеріалу з математики, природознавства, української мови, предметів художньо-естетичного циклу.
2. Оволодіння елементами комп'ютерної грамотності не викликає суттєвих труднощів у молодших школярів. При цьому, комп'ютерні ігрові програми сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу, створюють позитивне емоційне ставлення учнів до діяльності, опосередкованої комп'ютером.
3. В процесі сумісної комп'ютерно-ігрової діяльності виникає «кооперуючий ефект». Учні у грі проти комп'ютера допомагають, як правило, несвідомо один одному. Шукають раціональні способи організації сумісних дій, навіть в тому випадку, коли така задача їм не ставиться в явному вигляді.
4. Навчаючі і контролюючі програми, програми-тести, програми-редактори стимулюють інтерес молодших школярів до навчальної діяльності, сприяють формуванню логічного, творчого мислення, розвитку здібностей учнів.
5. Використання інформаційних технологій на уроках в початковій школі є

одним з найсучасніших засобів розвитку особистості молодшого школяра, формування інформаційної культури.

Використання комп'ютера в навчальній діяльності сприяє:

Є підстави вважати, що комп'ютер дозволить більш глибоко розвинути резерви дитини, дасть змогу вчителю працювати творчо, ініціативно, з більшою професійною майстерністю.

Але поряд з перевагами використання ІКТ виникають різні проблеми як при підготовці до таких уроків, так і під час їх проведення.

Існують недоліки та проблеми застосування ІКТ.

1. Немає комп'ютера в домашньому користуванні багатьох учнів і вчителів.
2. У вчителів недостатньо часу для підготовки до уроку, на якому використовуються комп'ютер.
3. Недостатня комп'ютерна грамотність вчителя.
4. У робочому графіку вчителів не відведено час для дослідження можливостей Інтернету.
5. Складно інтегрувати комп'ютер у поурочну структуру занять.
6. При недостатній мотивації до роботи учні часто відволікаються на ігри.

1.4. Гігієнічні вимоги до роботи на комп'ютері

Під час роботи в комп'ютерному класі необхідно добре знати і чітко виконувати гігієнічні вимоги до роботи на комп'ютері.

Загальновідомо, що організм дитини, який постійно перебуває у стані росту і розвитку, дуже чутливий до впливу будь-яких чинників навколишнього середовища, зокрема і шкільного.

Введення у навчальний процес такого технічного засобу, як персональний комп'ютер, потребує комплексної гігієнічної і психо-педагогічної оцінки в аспекті можливого негативного впливу на здоров'я учнів під час їхньої роботи в кабінетах комп'ютерної техніки.

Результати досліджень свідчать, що в кабінетах комп'ютерної техніки за наявності десяти працюючих комп'ютерів протягом дня значно підвищується температура повітря, знижується вологість.

Ступінь стомлювання учнів на уроках з використанням персонального комп'ютера вища, порівняно із звичайними. Робота на персональному комп'ютері відрізняється від інших видів діяльності значними функціональними змінами нервово-емоційного статусу, потребує напруженої роботи здорового аналізатора, супроводжується вимушеною робочою позою. Це пов'язано з тим, що користувачу комп'ютера доводиться читати інформацію на екрані монітора (роздивлятися букви, малюнки) і одночасно на клавіатурі, тобто дуже часто відбувається переведення погляду з екрана на клавіатуру, в результаті чого виникає часта переадаптація зору.

Статична сидяча поза при цьому викликає напруження плечового поясу і тому неправильно підібрані меблі та недоцільно вибраний режим роботи можуть призвести до порушення постави, а довготривале напруження зору може викликати незворотні патологічні зміни.

Тому зрозуміла необхідність всебічного вивчення функціональних змін реакцій організму і здоров'я молодших школярів під впливом навчання на персональних комп'ютерах з метою гігієнічного нормування режимів безперервної роботи дітей на них.

Основні гігієнічні принципи безпечно для здоров'я застосування комп'ютерної техніки під час навчання школярів:

- гігієнічна доцільність розміщення та створення відповідних оптимальних умов у приміщеннях кабінетів комп'ютерної техніки;
- обладнання кабінету спеціальними меблями, призначеними для комп'ютерної техніки відповідно вікових особливостей користувачів;
- гігієнічне нормування всіх чинників, що виникають при роботі комп'ютерної техніки і можуть змінювати внутрішнє навчальне середовище;
- нормування тривалості безперервної роботи учнів на персональних комп'ютерах залежно від віку і вихідного стану здоров'я дітей;
- психо-гігієнічна експертиза навчальних комп'ютерних програм;
- виховання дітей у напрямку засвоєння гігієнічної культури користування комп'ютерною технікою.

Для профілактики зорового стомлення на уроках необхідно дотримуватись певних рекомендацій: оптимальна тривалість безперервного заняття на комп'ютері для дітей 6-річного віку – 8-10 хв, 7-10-річних – 10-15 хв, не більше чотирьох разів на тиждень.

З метою профілактики зорового стомлення дітей після роботи на персональних комп'ютерах рекомендується проводити комплекс вправ для очей, які виконуються сидячи або стоячи, відвернувшись від монітора з максимальною амплітудою руху очей. Для зацікавлення ці вправи потрібно проводити в ігровій формі. (ДОДАТОК 1)

Головне, дотримуватись принципу «не нашкодь», тобто, вчасно запобігати можливому надмірному стомленню. Як сказав В.Сухомлинський, «Першочерговою місією вчителя є збереження здоров'я дітей». Не забуваємо про це і зараз – у добу комп'ютеризації. Комп'ютер цінний помічник, але він може стати й шкідливим сусідом.

1.5. Сучасні комп'ютерні програми в початковій школі

Сучасні комп'ютерні програми дають можливість продемонструвати яскраву наочність, запропонувати різні цікаві динамічні види роботи, виявити рівень знань та умінь учнів.

При використанні комп'ютерної техніки на уроках слід враховувати якість навчальних комп'ютерних програм. Вони повинні відповідати таким вимогам:

- бути цікавими і доступними для дітей, викликати у них позитивні емоції;
- будити їх уяву та фантазію;
- формувати алгоритмічне, логічне мислення;
- розвивати творчі здібності;
- відповідати віковим особливостям дітей;
- дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог.

Використання комп'ютера в навчальній діяльності учнів сприяє розвитку розумових здібностей, пам'яті, просторової уяви, уваги, моторики, творчого нестандартного мислення, підвищує інтерес до навчання, створює гарний настрій.

У своїй діяльності я використовую й інші комп'ютерні програми:

- навчально-інформуючі: енциклопедії, електронні підручники, кінофільми;
- контролюючо-тестові програми, зокрема «MyTest»;
- графічний редактор Paint (робота з графічним редактором Paint сприяє розвитку просторової уяви дітей, моторики, координації рухів, уваги. Крім того, забезпечуються міжпредметні зв'язки з математикою, природознавством, образотворчим мистецтвом);
- програма презентацій Power Point.

1.6. Використання комп'ютерних навчальних програм як засобу розвитку інтелектуальних здібностей школярів

Сьогодні існує багато різних комп'ютерних навчальних програм для молодших школярів, але не всі вони відповідають санітарно-гігієнічним нормам, навчальним планам та програмам, не враховують фізіологічні та психологічні особливості дітей. Тому існуючі комп'ютерні програмні засоби необхідно

ретельно відбирати, апробувати та адаптувати до навчального процесу. Крім цього, використовуючи комп'ютерні технології, можна створювати як вчителю, так і учням, різні навчальні та демонстраційні програми, моделі, ігри. Такі ефективні розробки формують позитивне ставлення учнів до навчання, припускають ненав'язливий спосіб надання допомоги, можливість вибрати індивідуальний темп навчання учнів. Для цього використовую різні методи і прийоми:

- ✓ метод аналізу;
- ✓ метод порівняння;
- ✓ метод узагальнення;
- ✓ метод класифікації;
- ✓ формулювання понять.

При підготовці до уроків учитель використовує електронні ресурси навчального призначення:

- ✓ мультимедійні курси;
- ✓ презентації до уроків;
- ✓ логічні ігри;
- ✓ тестові оболонки;
- ✓ ресурси Інтернет;
- ✓ електронні енциклопедії.

В початковій школі я використовую комп'ютерні навчальні програми на уроках математики, української мови та читання, природознавства, основах здоров'я, образотворчого мистецтва, трудового навчання, а також на уроках ритміки.

Ефективність таких уроків полягає в високій активності дітей, їх працездатності протягом всього уроку. Це забезпечується постійною зміною видів навчальної діяльності. Працюючи з комп'ютером діти легко виконують велику кількість тренувальних вправ, удосконалюючи навички усного рахунку, розв'язування задач, а в кінці уроку діти самі оцінюють результативність своєї роботи на уроці.

Основним видом діяльності учня початкової школи є гра. Комп'ютерні навчальні програми ставлять перед дитиною реальні цілі, які можливо досягнути: розв'яжеш приклади – допоможеш казковим героям.

Таким чином, в учня формується позитивна мотивація засвоєння знань та асоціативне мислення, розвиває математичні, конструкторські та комбінаторні здібності.

1.7. Порядок створення презентації

Планування уроку. Слід глибоко проаналізувати тему уроку, з'ясувати його мету, визначити тип та структуру, а також місце презентації на уроці, умови її демонстрування, спрогнозувати результати уроку.

Конструювання уроку. Залежно від вікових особливостей учнів та видів діяльності необхідно змодельовати навчальні ситуації, підібрати матеріали до презентації (текстові, графічні та звукові), розробити види завдань, які виконуватимуть учні, використовуючи презентацію, розпланувати час тривалості як окремих фрагментів як окремих фрагментів, так і всієї презентації загалом.

Планування використання презентації.

Скомпоновану презентацію слід переглянути на предмет доцільності змісту, видів та тривалості виконання завдань; продумати оформлення; створити й відредагувати текстову частину та (за потреби) перекомпонувати змістову, визначити послідовність показу.

Також при підготовці слід врахувати, що розмір презентації залежатиме від призначення, але вона не повинна містити більше 6-13 слайдів.

1.8. Правила створення презентації

Аудиторія. Учитель має врахувати вік учнів та особливості класу, для якого створюється презентація.

Мета презентації. Необхідно уважно переглянути літературу з теми уроку, визначити основні тези, скласти перелік ілюстративного матеріалу (які матеріали вже є, а які треба знайти або створити самостійно).

Увага до деталей. Презентацію не слід засмічувати зайвими відомостями, ілюстраціями, картинками, текстами, кожен слайд має бути доцільним і логічно

пов'язаним з іншими.

Доцільність використання анімації та спец ефектів. Не слід зловживати анімацією, аудіо- та візуальними ефектами. Вони мають бути доцільними, щоб привертати увагу, а не відволікати її.

1.9. Вимоги щодо оформлення презентації

У змістовій частині слід розміщувати короткі тези (без зайвих слів), причому на всіх слайдах необхідно дотримуватися однієї часової форми дієслів, зокрема й у заголовках.

Обсяг інформації на кожному слайді має бути не більшим за одну тезу, одне визначення, кілька фактів, формул, дат.

Для урізноманітнення подачі матеріалу слід використовувати різні типи слайдів (текстові, табличні, графічні).

Розміщення текстів на слайдах. Текст та слайдах повинен бути «читабельним», заголовки повинні відрізнятися від основного тексту, найважливіші слова слід намагатися розміщувати в центральній частині слайда, коментарі та підписи до ілюстрацій доцільно подавати меншим шрифтом унизу слайда. Розгорнуті речення на слайдах подаються лише за необхідністю цитування.

У **таблицях** має бути максимум 4 рядки та 4 стовпці, оскільки у великих таблицях дані дуже важко читати. Комірки з найважливішими даними доцільно виділяти кольором.

Списки на слайдах не повинні бути довгими (оптимальним є список із 5-7 елементів. Якщо ж елементів списку більше, доцільно розмістити їх у дві колонки.

Діаграми не слід робити дуже складними. Вони мають містити не більше 5 елементів.

Ілюстрації слід застосовувати такі, на яких добре видно всі деталі. Вони мають бути якісними, достатньо контрастними. Щоб виділити ілюстрацію (малюнок, таблицю, графік, схему, діаграму, фото) на тлі слайда, доцільно використовувати різноманітні рамки. Також слід врахувати, що на кожному слайді має бути не більше

двох картинок.

Анімація можлива один раз протягом 5 хвилин (у початковій школі).

Шрифти слід обирати такі, які легко прочитати при різних типах освітлення. Вони мають бути чіткими й контрастними до тла слайда. Розмір шрифту на слайдах повинен бути не менше 24-28 пунктів.

Вся презентація повинна бути витримана в одному стилі (однакове оформлення всіх слайдів: фон, назва, розмір, колір, накреслення шрифту; колір і товщина різних ліній і т.п.).

Практика доводить, що при активному використанні ІКТ досягаються загальні цілі освіти, легше формуються компетенції в області комунікації: вміння

збирати факти, їх зіставляти, організовувати, висловлювати свої думки на папері і усно, логічно міркувати, слухати і розуміти усну та письмову мову, відкривати щось нове, робити вибір і приймати рішення. Так, вже у початковій ланці вони допомагають дитині побачити своїми очима незвичайний і різноманітний світ рослин і тварин, наповнити клас звуками лісу, дзюрчанням струмка, що дозволяє перенестися в лоно природи. Якщо учень побачить рух Землі навколо Сонця, рух Сонячної системи, то йому буде легше уявити принципи роботи об'єктів.

Також застосування нових інформаційних технологій у традиційному початковому навчанні дозволяє диференціювати процес навчання молодших школярів з урахуванням їх індивідуальних особливостей, дає можливість творчо працює вчителю розширити спектр способів пред'явлення навчальної інформації, дозволяє здійснювати гнучке управління навчальним процесом, є соціально значущим і актуальним.

Демонстраційний матеріал, досліди, ігрові завдання, тести, поміщені на дисках, допомагають урізноманітнити під час уроків види діяльності дітей, перевірити суму отриманих знань, дає можливість дитині самостійно працювати на комп'ютері.

Спостереження показали, що такі уроки із застосуванням інформаційних технологій викликають великий інтерес в учнів, яка виражається у зростанні кількості питань, що задаються дітьми, а так само в пошуку відповідей на складні запитання. Зростає кількість учнів, які готують самостійно додаткову інформацію до уроку. Дані уроки також сприяють формуванню комп'ютерної грамотності.

Підготовка до уроків з використанням інформаційних технологій вимагає більшого часу, ніж звичайний урок, але це не можна назвати недоліком, так як дані уроки значно ефективніше звичайних. Як показує практика, з усіх існуючих технічних засобів навчання комп'ютер найбільш повно задовольняє дидактичним вимогам, оскільки володіє цілим рядом додаткових можливостей, що дозволяють управляти процесом навчання, максимально адаптувати його до індивідуальних особливостей учнів.

Грамотне використання будь-яких засобів інформаційних технологій на уроках тягне за собою розвиток особистості дитини: інтелекту, пам'яті, уваги і т.д. Використання інформаційних технологій на уроці є потужним мотиваційним стимулом. Але в той же час, необхідно розуміти, що збільшення часу безпосередньої роботи за комп'ютером молодшого школяра ініціює низку негативних наслідків: перезбудження нервової системи, втоми очей, статистичне напруження м'язів спини і шиї, загальну стомлюваність організму. Тому, якою б привабливою не була навчальна діяльність з використанням комп'ютера на уроці, необхідно суворо дотримуватися встановлених санітарних норм.

1.10. Методика застосування комп'ютера на уроках з різних предметів

В своїй роботі я використовую комп'ютер на різних типах уроків: засвоєння нових знань, узагальнення і систематизація знань, комбіновані уроки.

Застосування комп'ютерної техніки робить привабливими і по-справжньому сучасними уроки читання. Завдяки ІКТ відбувається індивідуалізація навчання, контроль і підведення підсумків проходять об'єктивно й вчасно.

Узагальнивши результати наукових досліджень і досвід творчих педагогів, учителів-новаторів, можна виділити та використовувати наступні позитивні моменти використання ІКТ для інтенсифікації уроків читання:

- підвищення цілеспрямованості навчання;
- посилення мотивації навчання;
- застосування активних методів і форм навчання;
- прискорення темпу навчальних дій;
- краще запам'ятовування, відтворення матеріалу тощо.

Важливе місце на уроках читання посідає використання презентацій під час вивчення біографій письменників, під час мовної розминки, словникової роботи.

Розглядом можливостей використання комп'ютера для розвитку мовленнєвої діяльності молодших школярів є вишукування зв'язків, які можна налагодити під час комп'ютерного навчання, а також допомога, яку надасть комп'ютер (в процесі такого використання вчителю для формування конкретних навичок). Як показали дослідження, із використанням комп'ютера на уроках

української мови (зокрема для розвитку зв'язного мовлення) намітилась певна різниця у формуванні здібності до абстрагування, рівня розвитку мовних якостей, що супроводжують процес мислення.

Використання наочних посібників (малюнків, схем, таблиць), які можна з успіхом виготовити з допомогою комп'ютера та роздрукувати на принтері навіть для кожного учня (або використовувати безпосередньо з монітора), багато в чому допоможе дітям в плані розуміння фактичного змісту твору. Адже школярі в цьому випадку мають змогу не лише чути голос вчителя (учня), який читає твір та бачити букви (абстрактний, знаковий елемент), але й дивитись на самих персонажів, аналізувати причинно-наслідкові зв'язки, виражально-зображувальні засоби, що їх застосував автор. Звичайно, такий вплив відразу на декілька органів чуттів, у різноманітних формах покращить процес сприймання учнями почутого і побаченого.

Виділивши за допомогою таких таблиць головне, вчитель забезпечить і належне розуміння основної думки твору учнями. Сприймання покращується і за рахунок елемента цікавості, який, звичайно присутній на уроках такого виду. Щодо уваги учнів, то треба зауважити, що за невмілого використання педагогом на уроці будь-якого засобу (чи то малюнка, чи то грамзапису) можливе зниження дитячої уваги, і тут на допомогу має прийти педагогічна майстерність учителя, його вміння вчасно запропонувати те, з чим він хоче працювати. Чудовий вихід із такої ситуації я вбачаю у використанні комп'ютерних дидактичних засобів або засобів, розроблених за допомогою ПК.

Одне з найскладніших завдань для вчителів початкових класів – це сприяти розвитку розумових здібностей молодших школярів. Але не слід забувати також і про виховання певних почуттів, які підсилюють розумову активність учня. Позитивний фон уроку викликає у школярів почуття радості, здивування, захоплення від розв'язання певної складної задачі та знаходження раціонального способу, що сприяє формуванню інтересу до вивчення математики.

Учителі початкових класів використовують у методиці викладання математики різні методи навчання, що вважаються класичними:

- усний виклад;
- демонстрування та ілюстрування;
- бесіди;
- вправляння;
- виробничо-практичні методи .

Однак ці методи всіх проблем та завдань не вирішують.

Використання ІКТ в процесі вивчення математики відкриває цілий ряд можливостей для різнобічного, нетрадиційного, наочного осмислення учнями предметного матеріалу. Застосування комп'ютера на уроках математики – гарна можливість активізувати пізнавальні інтереси учнів під час вивчення та закріплення нового матеріалу, підвищити мотивацію навчальної діяльності, організувати самостійну роботу учнів. Можливості використання комп'ютера дають змогу подавати новий матеріал наочно, в формі гри тощо.

Для вчителів математики початкової ланки освіти важливим є наступні питання в контексті використання комп'ютера на уроці:

- реалізація можливостей ІКТ у області побудови різних екранних зображень математичних об'єктів, їх динамічного уявлення;
- автоматизація процесів обчислювальної і інформаційно-пошукової діяльності, а також діяльність по збору, обробці даних про об'єкти, що вивчаються, явища, процеси;
- реалізація прикладної спрямованості навчання математики з використанням ІКТ;
- використання комп'ютерних тестуючих і діагностуючих методик встановлення рівня засвоєння матеріалу.

Комп'ютерне забезпечення уроків математики в початковій школі потребує належного прикладного програмного забезпечення (ППЗ). Вибір програм та розробка дидактичних комп'ютерних засобів здійснюється вчителем на основі наступних принципів:

1. Доступність. В цьому принципі сконцентровані такі ідеї, як відбір ППЗ, що вже є у наявності (програми, які вже знаходяться на комп'ютері), а також відбір програм, з якими ознайомлений вчитель і вміє з ними працювати.
2. Простота. Тут мається на увазі можливість учнів працювати з деякими програмами (наприклад, іграми, найпростішими редакторами та спеціально-розробленими для дітей 6-10 років програмами).
3. Надійність. Програми, які використовує вчитель, мають бути ліцензовані, щоб не принести випадкової шкоди психічному чи фізичному здоров'ю дітей, які з ними працюють.
4. Ще одним принципом підбору програм є їх практична багатofункціональність, тобто можливість вчителя зробити у цій програмі якомога більше корисної інформації для дітей: підібрати або створити малюнки, схеми, таблиці, іншу наочність, роздрукувати її, використовувати як наочний посібник саму програму або її продукти, тощо.

Найважливіше у роботі вчителя на уроках математики – активізувати пізнавальну діяльність учнів. Засобів для цього в нього чимало. Це й дидактичні ігри, і проблемні ситуації, і цікаві задачі.

Використовуючи комп'ютерні дидактичні засоби, комп'ютерні дидактичні ігри, можна створити належні умови для роботи самих дітей в комп'ютерному середовищі, що дасть змогу краще закріпити (чи повторити, залежно від ситуації) вже вивчений матеріал, узагальнити чи систематизувати його та дати змогу дитині використати його на практиці (розв'язуючи цікаві завдання або граючись у комп'ютерну гру).

1.11. Використання комп'ютера на уроках української мови

Основні професійні інструменти вчителя початкових класів – це дитяча книжка (у тому числі і підручник) і живе усне мовлення, розраховане на сприйняття учнями молодшого шкільного віку. Тому чільне місце у формуванні дитячої особистості посідають уроки рідної мови (навчання грамоти, класне читання, позакласне читання, українська мова, уроки розвитку мовлення).

Та не лише цим я користуюсь під час підготовки до уроків. Я намагаюсь використовувати різноманітні дидактичні засоби, наочні посібники для того, щоб

учень зміг краще зрозуміти прочитане, осягнути ті моменти, які хотів виділити автор твору або і сам вчитель.

Плануючи свій урок, передусім відмовляюся від уроків-копій відомих поурочних розробок, оскільки в них не знайшли вияву риси індивідуальної майстерності вчителя, особливості роботи з даним контингентом дітей. Також звертаю увагу на уроки «творчого» типу, які нагадують виставу з «феєрверком»

різноманітних педагогічних засобів і прийомів, застосуванням комп'ютерних програм, що дають змогу перевести на новий етап і підготовку вчителя до уроку, та і сам урок.

Методика застосування комп'ютера на уроках з різних предметів, у різні періоди навчання (для різних вікових груп) не може бути однаковою. Адже і саме використання комп'ютера виконує тоді різні психологічні і педагогічні завдання. Зміст навчального предмета, різноманітні можливості педагогічних програмних засобів, різний фаховий рівень підготовки вчителів у галузі комп'ютерних технологій впливають на методичні прийоми використання комп'ютера. Вирішальне значення мають також вікові особливості учнів та їх знайомство з комп'ютерною технікою.

В своїй роботі я використовую комп'ютер, починаючи з 1 класу, на різних типах уроків: засвоєння нових знань; узагальнення і систематизація знань; комбіновані уроки.

Застосування комп'ютерної техніки робить привабливими і по-справжньому сучасними уроки читання. Завдяки ІКТ відбувається індивідуалізація навчання, контроль і підведення підсумків проходять об'єктивно й вчасно.

Узагальнивши результати наукових досліджень і досвід творчих педагогів, учителів-новаторів, можна виділити та використовувати наступні позитивні моменти використання ІКТ для інтенсифікації уроків читання:

- підвищення цілеспрямованості навчання;
- посилення мотивації навчання;
- застосування активних методів і форм навчання;
- прискорення темпу навчальних дій;
- краще запам'ятовування, відтворення матеріалу тощо.

Важливе місце на уроках читання посідає використання презентацій під час вивчення біографій письменників.

Розглядом можливостей використання комп'ютера для розвитку мовленнєвої діяльності молодших школярів є вишукування зв'язків, які можна налагодити під час комп'ютерного навчання, а також допомога, яку надасть комп'ютер (в процесі такого використання вчителю для формування конкретних навичок). Як показали дослідження, із використанням комп'ютера на уроках української мови (зокрема для розвитку зв'язного мовлення) намітилась певна різниця у формуванні здібності до абстрагування, рівня розвитку мовних якостей, що супроводжують процес мислення.

Використання наочних посібників (малюнків, схем, таблиць), які можна з успіхом виготовити з допомогою комп'ютера та роздрукувати на принтері навіть для кожного учня (або використовувати безпосередньо з монітора), багато в чому допоможе дітям в плані розуміння фактичного змісту твору. Адже школярі в цьому випадку мають змогу не лише чути голос вчителя (учня), який читає твір та бачити букви (абстрактний, знаковий елемент), але й дивитись на самих персонажів, аналізувати причинно-наслідкові зв'язки, виражально-зображувальні засоби, що їх застосував автор. Звичайно, такий вплив відразу на декілька органів чуттів, у різноманітних формах покращить процес сприймання учнями почутого і побаченого.

Виділивши за допомогою таких таблиць головне, вчитель забезпечить і належне розуміння основної думки твору учнями. Сприймання покращується і за рахунок елемента цікавості, який, звичайно присутній на уроках такого виду. Щодо уваги учнів, то треба зауважити, що за невмілого використання педагогом на уроці будь-якого засобу (чи то малюнка, чи то грамзапису) можливе зниження дитячої уваги, і тут на допомогу має прийти педагогічна майстерність учителя, його вміння вчасно запропонувати те, з чим він хоче працювати. Чудовий вихід із такої ситуації я вбачаю у використанні комп'ютерних дидактичних засобів або засобів, розроблених за допомогою ПК. В плані розробки дидактичних засобів, на мою думку, можливості комп'ютера дуже великі і до кінця далеко не вивчені. Хочу представити лише декілька визначальних із них.

1. Створення наочності. Наочні посібники можуть бути створені у будь-якій програмі, що працює з графікою, а саме: WORD; COREL DRAW; ADOBE

FOTOSHOP тощо. Також можна використовувати вже створену наочність, оцифрувавши її (за допомогою сканера) і доповнивши якісь свої елементи. Таблиці та схеми у початкових класах (особливо у 1) можна використовувати з малюнками.

2. Створення різноманітних завдань. На уроках РЗМ (розвитку зв'язного мовлення) величезне місце займає практична діяльність учнів, а саме виконання різноманітних завдань, як творчого, так і репродуктивного характеру.
3. За допомогою текстового редактора WORDPAD можна створювати дидактичні матеріали у вигляді текстових завдань, а з допомогою текстового процесора WORD такі завдання набудуть ще й графічних елементів. Аналогічні завдання можна використовувати як роздатковий матеріал (роздруковувати на папері) або (якщо дозволяють умови), за певних уявлень дитини про комп'ютер, виконувати прямо на комп'ютері.

Ще одним прикладом використання ППЗ для розвитку мовлення учнів є створення дидактичних пам'яток. Вони можуть мати наступну форму і зберігатись безпосередньо на комп'ютері у формі файлів, які дитина може відкрити, коли їй це необхідно.

Загалом величезний і багатофункціональний процесор WORD може використовуватись для досягнення наступних цілей:

- друк тексту;
- форматування;
- вставка малюнків, гіперпосилань, таблиць, графіків та ін.;
- вставка звукових та ін. файлів на сторінку;
- створення простих геометричних фігур.

4. Для розвитку мовленнєвої діяльності школярів, як на уроках читання, письма, так і на решті уроків величезне значення мають проблемні ситуації, саме розв'язання і пояснення яких потребує належного словесного оформлення. Такі проблемні ситуації пропонуються молодшим школярам у формі запитань:

- Чому?
- Чому так вважаєш?
- Обґрунтуй відповідь.
- Що б ти порадив герою казки (оповідання)?

Я пропоную використовувати презентації POWERPOINT для розробки проблемних ситуацій. POWERPOINT – це програма, у якій можна створювати різноманітні презентації із почерговою зміною слайдів. На слайдах можна розставляти графіку, звук та ін.

5. Ще однією з найпоширеніших програм у стандартному наборі є графічний редактор PAINT. Окрім використання PAINT вчителем, він паралельно може використовуватись учнями, для розвитку зв'язного мовлення.

Виконуючи найпростіші завдання, з коментуванням своєї роботи, вже з першого класу учні будуть розвивати своє мовлення на різних уроках.

Види робіт, які можна запропонувати для виконання учнями: коментоване малювання;

- коментоване розфарбовування малюнка;
- коментоване перенесення частин малюнка для створення нового зображення тощо.

У додатку 2 вміщені розробки уроків з ІКТ з рідної мови, читання та розвитку мовлення.

1.12 . Методика використання ІКТ на уроках математики

Немає потреби і неможливо однаково навчати і навчити всіх дітей, сформувані в кожній дитині одні й ті самі вміння та навички з різних предметів, добитися від дітей одного і того самого рівня розвитку логічного та творчого мислення, однакового сприймання дійсності. Це стосується і навчання математики, методів розв'язування різних задач, побудови й аналізу різноманітних математичних моделей процесів та явищ. Комп'ютерна підтримка цього процесу дає значний педагогічний ефект, полегшуючи, розширюючи і поглиблюючи вивчення і розуміння математики як науки.

Одне з найскладніших завдань для вчителів математики початкових класів – це сприяти розвитку розумових здібностей молодших школярів. Але не слід забувати також і про виховання певних почуттів, які підсилюють розумову активність учня.

Позитивний фон уроку викликає у школярів почуття радості, здивування, захоплення від розв'язання певної складної задачі та знаходження раціонального способу, що сприяє формуванню інтересу до вивчення математики

Учителі початкових класів використовують у методиці викладання математики різні методи навчання, що вважаються класичними

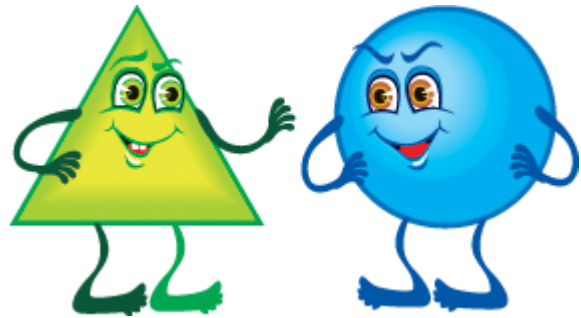
- усний виклад;
- демонстрування та ілюстрування;
- бесіди;
- вправляння;
- виробничо-практичні методи тощо.

Однак ці методи всіх проблем та завдань не вирішують. Використання ІКТ в процесі вивчення математики відкриває цілий ряд можливостей для різнобічного, нетрадиційного, наочного осмислення учнями предметного матеріалу. Застосування комп'ютера на уроках математики – гарна можливість активізувати пізнавальні інтереси учнів під час вивчення та закріплення нового матеріалу, підвищити мотивацію навчальної діяльності,

організувати самостійну роботу учнів. Можливості використання комп'ютера дають змогу подавати новий матеріал наочно, в формі гри тощо.

Для вчителів математики початкової ланки освіти важливим є наступні питання в контексті використання комп'ютера на уроці:

- іреалізація можливостей ІКТ у області побудови різних екранних зображень математичних об'єктів, їх динамічного уявлення;
- автоматизація процесів обчислювальної і інформаційно-пошукової діяльності, а також діяльність по збору, обробці даних про об'єкти, що вивчаються, явища, процеси;
- реалізація прикладної спрямованості навчання математики з використанням ІКТ;
- встановлення вимог до електронних засобів освітнього призначення, необхідних для вивчення математики та експертної їх оцінки;
- використання комп'ютерних тестуючих і діагностуючих методик встановлення рівня засвоєння матеріалу.

Комп'ютерне забезпечення уроків математики в початковій школі потребує належного прикладного програмного забезпечення (ППЗ). Вибір програм та розробка дидактичних комп'ютерних засобів здійснюється вчителем на основі наступних принципів:

1. Доступність. В цьому принципі сконцентровані такі ідеї, як відбір ППЗ, що вже є у наявності (програми, які вже знаходяться на комп'ютері), а також відбір програм, з якими ознайомлений вчитель і вміє з ними працювати.

2. Простота. Тут мається на увазі можливість учнів працювати з деякими програмами (наприклад, іграми, найпростішими редакторами та спеціально-розробленими для дітей 6-10 років програмами).

3. Надійність. Програми, які використовує вчитель, мають бути ліцензовані, щоб не принести випадкової шкоди психічному чи фізичному здоров'ю дітей, які з ними працюють.

4. Ще одним принципом підбору програм є їх практична багатofункціональність, тобто можливість вчителя зробити у цій програмі якомога більше корисної інформації для дітей: підібрати або створити малюнки, схеми, таблиці, іншу наочність, роздрукувати її, використовувати як наочний посібник саму програму або її продукти і т.і.

Найважливіше у роботі вчителя на уроках математики – активізувати пізнавальну діяльність учнів. Засобів для цього в нього чимало. Це й дидактичні ігри, і проблемні ситуації, і цікаві задачі. Але спинюсь на наочних посібниках, (які, на мій погляд, варто застосовувати на різних етапах навчання і з різною

метою (для перевірки вивченого, закріплення, повторення, вдосконалення знань). Посібники дають змогу урізноманітнити навчальний процес, зробити його більш плідним, цікавим, захоплюючим, ефективно організувати як колективну, так і індивідуальну роботу.

Для створення наочних посібників вчитель може з успіхом використовувати ППЗ або вишукувати їх з допомогою новітніх інформаційних технологій, наприклад, підключати до своєї роботи Всесвітню глобальну мережу Інтернет.

- Використання комп'ютерних дидактичних засобів дасть змогу вчителю:
- Належно унаочнити матеріал до уроку.
- Підібрати завдання для закріплення вивченого матеріалу.
- Підготувати та провести тестування.
- Повторно використовувати розроблені засоби, адаптовуючи до конкретного уроку.

Використовуючи комп'ютерні дидактичні засоби, комп'ютерні дидактичні ігри, можна створити належні умови для роботи самих дітей в комп'ютерному середовищі, що дасть змогу краще закріпити (чи повторити, залежно від ситуації) вже вивчений матеріал, узагальнити чи систематизувати його та дати змогу дитині використати його на практиці (розв'язуючи цікаві завдання або граючись у комп'ютерну гру).

Робота на уроці математики з наочними посібниками, виконаними на комп'ютері, викликає значне зацікавлення в учнів під час відтворення знань, активізує пізнавальну діяльність, сприяє повноцінному формуванню передбачених програмою умінь. Реалізуючи навчальний процес в різноманітних формах й різноманітними засобами, учитель підтримуватиме інтерес до навчання протягом усього уроку, запобігатиме перевтомі дітей і водночас розвиватиме такі важливі якості, як швидка реакція, кмітливість, увага.

У додатку представлені розробки уроків математики з використанням ІКТ.

1.13. Використання ІКТ на уроках освітньої галузі «Природознавство»

Інформаційні технології стають потужним багатофункціональним засобом навчання. Їх використання привчає учня жити в інформаційному середовищі, сприяє залученню школярів до інформаційної культури. Сьогодні, з огляду на сучасні реалії, вчитель повинен вносити в навчальний процес нові методи подачі інформації. Виникає питання, навіщо це потрібно?

Мозок дитини, налаштований на отримання знань у формі розважальних програм по телебаченню, тому набагато легше сприйме запропоновану на уроці інформацію за допомогою медіа-засобів. З використанням комп'ютерних мереж і онлайн-засобів, школи отримали можливість подавати нову інформацію таким чином, щоб задовольнити індивідуальні запити кожного учня. Необхідно

навчити кожну дитину за короткий проміжок часу освоювати, перетворювати і використовувати в практичній діяльності величезні масиви інформації. Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб дитина активно, з цікавістю і захопленням працювала на уроці, бачила плоди своєї праці і могла їх оцінити.

Допомогти вчителю у вирішенні цього непростого завдання може поєднання традиційних методів навчання та сучасних інформаційних технологій, у тому числі і комп'ютерних. Адже використання комп'ютера на уроці дозволяє зробити процес навчання мобільним, строго диференційованим та індивідуальним.

Природознавство як навчальний предмет має інтегрований характер, оскільки його зміст утворює система уявлень і понять, відібраних з різних природничих наук на основі ідеї цілісності природи з урахуванням міжпредметних зв'язків у початковій ланці освіти і перспективних зв'язків із природознавчими курсами, що вивчатимуться в наступних класах.

Головною метою освітньої галузі «Природознавство» є формування в учнів уявлення про цілісність природи, виховання гуманної, творчої, соціально активної особистості, здатної екологічно мислити, дбайливо ставитися до природи, розуміти значення життя як найвищої цінності. Вона досягається шляхом постановки й реалізації освітніх, розвивальних і виховних цілей.

Природознавство – це навчальний предмет, провідним компонентом якого є система природознавчих знань. Зміст і його структурування визначаються загальнодидактичними принципами (гуманізації, особистісно зорієнтованого навчання, науковості, наступності, виховного і розвивального навчання, забезпечення позитивної мотивації учіння, створення умов для самореалізації кожного учня, розвитку його творчої самостійності та соціальної активності) і власне природничими принципами (екологічний, краєзнавчий, українознавчий, планетарний, фенологічний), що реалізуються в єдності.

Природничі знання та вміння названих тем закріплюються, розширюються, поглиблюються, конкретизуються, а головне – застосовуються у наступних темах як опора для розкриття змісту нових понять і встановлення найпростіших закономірностей у природі, чим забезпечується цілісне відображення природи у свідомості молодших школярів. Програма має екологічну спрямованість. Питання охорони природи пронизують увесь зміст, а також вивчаються як самостійні теми.

Педагогічна доцільність використання програмно-методичного забезпечення при вивченні курсу «Природознавство» визначається цілями і завданнями курсу, а також можливостями використання персональних комп'ютерів для вирішення практичних завдань з даного курсу і необхідністю інтенсифікації і індивідуалізації процесу навчання.

У цю систему повинні входити програмно-методичне забезпечення і засоби навчання, що функціонують на базі ПК, а також традиційні.

Засвоєння інформації, формування необхідних знань при будь-якій формі навчання завжди пов'язане з психоемоційним навантаженням. Рівень її компенсації, і, отже, результативність процесу навчання визначається досвідом вчителя і стилем його роботи, а також використовуваними педагогічними прийомами.

Зважаючи на сказане вище, в програмах для курсу «Природознавства» необхідно використовувати в поєднанні з ігровими програмами, стимулюючими досягнення навчальної мети також і контролюючі програми, що моделюють природні процеси та явища і т.д. Функціональне призначення програмного забезпечення полягає в представленні навчальної інформації і направленні навчання з урахуванням індивідуальних можливостей учня.

Однак, комп'ютер слід розглядати скоріше як елемент системи засобів навчання.

При розробці і використанні програмних засобів в навчальних цілях виникає необхідність в створенні комп'ютерних навчально-методичних і інструктивних матеріалів. У них повинні бути включені:

- програмні засоби навчального призначення;
- інструкції для користувача;
- методичні рекомендації з використання програмних засобів для вчителя;
- методичні рекомендації для учня.

Розділ програми «Жива природа», що належить до природознавства у початковій школі виокремлюється від інших змістових ліній саме тим, що учні 3-4 класу мають змогу характеризувати звичайні і знайомі їм об'єкти, з якими вони зустрічаються кожного дня. За певних обставин, наприклад недостачі прикладного матеріалу, вчитель в змозі замінити його дидактичними засобами, створеними на комп'ютері. Така зміна буде практично рівносильною. Також використання комп'ютера в навчанні зацікавить учнів і, за умови правильної побудови навчального процесу, забезпечить набагато краще засвоєння матеріалу.

При підготовці до уроку з використанням ІКТ вчитель не повинен забувати, що це урок, а значить складає план уроку виходячи з його цілей. При відборі навчального матеріалу він повинен дотримуватися основних дидактичних принципів: систематичності та послідовності, доступності, диференційованого підходу, науковості та ін. При цьому комп'ютер не замінює вчителя, а тільки доповнює його.

Комп'ютер може використовуватися на всіх етапах: як при підготовці до уроку, так і в процесі навчання: при поясненні (введення) нового матеріалу, закріпленні, повторенні, контролі.

При цьому комп'ютер виконує такі функції:

- джерело навчальної інформації;
- наочний посібник;
- тренажер;
- засіб діагностики і контролю.

Уроки з використанням комп'ютера проводяться поряд зі звичайними заняттями, де можливо і доцільно використання комп'ютерів для вирішення приватних завдань уроку, щоб дитина глибше зрозуміла, відчула тему уроку, творчо проявила себе. Кожен комп'ютерний урок є, в принципі, інтегрованим - на ньому, крім завдань предметних вирішуються завдання курсу інформатики .

Основними типами уроків у процесі навчання з інформаційною підтримкою, є:

- комбінований урок,
- урок контролю і корекції,
- урок вдосконалення знань і умінь .

Для організації навчального процесу слід враховувати наступні умови:

- урок повинен проводити вчитель, що володіє комп'ютером.
- комп'ютерні завдання мають бути складені у відповідності до змісту навчального предмета та методикою його викладання.
- учні повинні вміти поводитися з комп'ютером на рівні, необхідному для виконання комп'ютерних завдань.

Для формування і розвитку ключових компетенцій в контексті інформаційної культури вчителя початкових класів необхідно розробити послідовну, логічно завершену систему навчальних завдань, вибудовану відповідно до зростання повноти, проблемності, новизни, життєвості, практичності. Діяльність учнів у виборі інформації, її обробки, повинна контролюватися вчителем.

Одним із основних видів роботи на уроці є перегляд підготовлених вчителем презентацій. Презентація є інформаційним забезпеченням фронтальної роботи вчителя з класом і складається зі слайдів. Основні форми цієї інформації – текст, малюнки, фото, відео та звуковий або музичний супровід.

Мій досвід застосування електронних презентацій, виконаних в програмі PowerPoint показав, що підвищується якість уроку. Комп'ютерні презентації – це найсучасніші технології подання інформації. Форми і місце використання презентації на уроці залежать від змісту цього уроку, від мети, яка ставиться на уроці. При вивченні нового матеріалу використання презентації дозволяє мені ілюструвати навчальний матеріал. Навчальна презентація може представляти собою конспект уроку. У цьому випадку вона складається з основних складових традиційного уроку: зазначається тема, мета, план роботи на уроці, ключові поняття, домашнє завдання.

Слайди презентацій можуть містити:

- текст;
- таблиці;
- діаграми, у тому числі організаційні;
- фотографії та малюнки;
- відеокліпи;
- звуковий супровід (музику або голос);
- гіперпосилання на інші слайди та документи (презентації, таблиці, діаграми тощо, які знаходяться на даному комп'ютері або в Інтернеті).

Презентації PowerPoint демонструють:

- на моніторі для невеликого кола осіб (у тому числі в Інтернеті);
- на екрані за допомогою мультимедійного проектора;
- на екрані за допомогою епідіаскопів, використовуючи прозорі плівки;
- на екрані за допомогою діапроекторів, використовуючи 35-міліметрові слайд-фільми;
- роздруковують на папері.

Окрім PowerPoint вчитель може застосувати і інші програми:

- Графічний редактор Paint, що існує для створення растрових зображень.
- Word, для створення текстових документів.
- Excel, для створення таблиць.

Як вже було сказано вище, продукти всіх цих програм можуть бути взаємопов'язані для кращої подачі матеріалу.

1.14. Використання ІКТ на уроках «Основи здоров'я»

Організація класу.

Добре те, що сонце світить,
Добре те, що вітер віє.
Добре те, що ось цей ліс,
Разом з нами ріс і ріс.
Добре гратися на дворі.
Добре вчитися у школі .
Добре плавати в ставку.
Добре те, що я живу.

Одним із завдань сучасної освіти є створення середовища для розвитку всебічно здорової дитини, формування в неї свідомого ставлення до свого життя та здоров'я, оволодіння основами здорового способу життя, життєвими навичками благополучного, безпечного життя. Саме таку мету реалізує шкільний предмет «Основи здоров'я».

Сьогодні стан здоров'я дітей, зумовлений несприятливим навколишнім середовищем, погіршенням санітарно-гігієнічних умов навчання та якості медичного обслуговування, викликає серйозне занепокоєння. Але найбільш руйнівний вплив на стан здоров'я молоді має поширення шкідливих звичок. Сьогодні в країні спостерігається тенденція до збільшення проявів негативної поведінки серед дітей і молоді, залучення їх до нікотину, алкоголю, уживання наркотиків, ранніх сексуальних зв'язків, ранньої вагітності дівчат-підлітків. Усе це різко погіршує стан фізичного та психологічного здоров'я підлітків.

Вибір способу поведінки в молодій людині існував завжди, але сьогодні в умовах вільної пропаганди алкоголю, тютюну, поширення ВІЛ/СНІДу та наркоманії цей вибір зробити непросто, часто він робиться не на користь здоров'я.

Діти живуть у середовищі, до якого не завжди вміють адаптуватись, на яке вони не можуть впливати. Це призводить до погіршення не лише фізичного, а й психічного здоров'я молодого покоління.

Формувати здоровий спосіб життя, допомагати будувати свої взаємовідносини з оточуючим середовищем, учити зберігати своє здоров'я – головне завдання шкільного предмета «Основи здоров'я».

Його мета – допомогти учням визначити ціннісні орієнтири, ставлення, знання, уміння і навички, необхідні для здорового та тривалого продуктивного життя. Це потребує нових підходів до організації пізнавальної діяльності, зокрема зміни методичних підходів.

З використанням на уроках ІКТ підвищується пізнавальний інтерес школярів до предмета; підвищується якість знань; здатність використовувати набуті знання; осмислення ціннісних орієнтацій щодо формування навичок здорового способу життя. Особливо яскраво проявляється під час набуття життєвих навичок, прийняття рішень і відпрацювання моделей поведінки.

Навички набуваються в діяльності, через прийняття рішень і відпрацювання моделей поведінки. Тому на відміну від традиційних уроків, коли вчитель переважно говорить, а учні слухають, на заняттях із основ здоров'я, я вважаю, варто використовувати ІКТ.

Капітошка багато, чого сьогодні зрозумів. А ви?

Який відпочинок для вас є найкращим?

Де безпечно гратися, відпочивати?

Де можна кататися на велосипеді, роликах, ковзанах, скейтбордах, санчатах, лижах?

**Здоров'я — це сила! Здоров'я це — клас!
Хай буде здоров'я, у вас і у нас!**

1.15. Використання ІКТ під час викладання предметів художньо-естетичного циклу

Велику користь приносять інформаційно-комунікативні технології під час викладання предметів художньо-естетичного циклу: трудового навчання та образотворчого мистецтва.

При вивченні цих предметів учні розвивають уяву, творчість, сприймання художнього мистецтва, навички практичної роботи з мистецькими творами, уміння виражати своє ставлення та емоційне переживання щодо твору мистецтва, уявлення про світ професій тощо.

Говорячи про виховання, потрібно розуміти і неабиякі нові можливості, які дає використання комп'ютера у навчанні на образотворчому мистецтві, музиці чи трудовому навчанні.

Відомо, що інформація краще засвоюється, якщо вона подається в різноманітному й зручному для її сприйняття вигляді. Навряд чи буде цікаво і запам'ятається школяреві тема «Образ жінки-матері в образотворчому мистецтві» (образотворче мистецтво, 4 клас), якщо про неї дитина довідається з надиктованого конспекту, а самі картини будуть намальовані у підручнику чи вивішені на дошці. Добре, якщо є в класі телевізор, відеомагнітофон, репродукції й інший наочний матеріал. Тоді тему уроку можна донести так, що вона викликає в школярів жвавий інтерес. Ще ефективніше буде, якщо кабінет оснащено комп'ютером із проектором, а краще локальною комп'ютерною мережею.

Крім того, при наявності таких засобів можна проводити контроль знань майже на кожному уроці.

Отже, розглянемо можливості використання комп'ютера на уроках образотворчого мистецтва.

Для демонстрації репродукцій, фотографій і схем можна приготувати слайди (наприклад, у програмі PowerPoint), у яких використовуються різні анімаційні ефекти. Матеріал супроводжуватиметься пояснювальним текстом, музикою, голосом диктора. Виділені ефекти дають уявлення про деталі і символіку.

Можна демонструвати гаму кольорів, виділяючи розглянуті фрагменти і знебарвлюючи (або затінюючи) все інше. За допомогою засобів мультиплікації можливо окреслити лінії перспективи або плавно обрисувати композицію.

Матеріал для показу набирається з різних джерел – це готові графічні файли з Інтернету або з компакт-дисків, скановані репродукції з книг і альбомів. Музика може бути запозичена з будь-якого джерела, дикторський текст записується за допомогою активного мікрофона.

Роботи, створені протягом року, записуються на диск. Таким чином можна підібрати матеріал та розробити електронний посібник.

До створення подібних електронних посібників можна залучати старшокласників, що вивчають інформатику. Вони виконуватимуть по індивідуальних завданнях частини проекту, що полегшить роботу вчителя.

Супровід уроків музики. На цих уроках можна використовувати безліч програм, зокрема, пропедевтичний курс «Сходинки до інформатики». Всі вони в основному дозволяють:

Аналогічно можна використовувати комп'ютерні програми і на уроках трудового навчання, ілюструючи схеми та послідовність виконання тих чи інших виробів. Наприклад, на кожному уроці вчитель демонструє дітям поетапність виготовлення деталей виробу, елементи закріплення тощо. Це ж можна робити за допомогою слайдів у програмі PowerPoint. Так само учні з різних боків можуть розглянути весь виріб. Заздалегідь заготовлені малюнки в будь-якій відповідній для цього програмі допоможуть учневі пізнати світ професій та профорієнтувати його.

Близько 70-80% часу на уроках трудового навчання відводиться на виконання трудового завдання (виробу), решта – на актуалізацію опорних знань, повідомлення технологічних відомостей тощо. Саме в цих частинах уроку і можливе широке застосування комп'ютера як технічного засобу навчання.

Наприклад, на вступних заняттях комп'ютер можна використати для цікавого повідомлення правил техніки безпеки – в малюнках з звуковим оформленням. Так само цікаво можна і розповісти про самі уроки трудового навчання, чим на них будуть займатись діти.

При роботі з папером і картоном, а також навчанні елементам графічної грамоти використання комп'ютера значно полегшить і спростить процес створення технологічних карт, що збереже час вчителя на підготовку до самого уроку. Якщо в цьому випадку застосувати програму створення та перегляду

слайдів «PowerPoint» із відповідним звуковим оформленням діти безумовно швидко і без особливих труднощів засвоять матеріал, що дасть змогу правильно виготовити та оздобити вироби. Також у цьому випадку вчителю легко індивідуалізувати та диференціювати навчання, адже зовсім не обов'язково, щоб всі учні виготовляли однакові вироби. Із одночасним використанням декількох технологічних карт кожен учень отримає завдання, що відповідає його рівневі розвитку, можливостям та інтересам.

Слабші учні зможуть виготовити посильний виріб, що збільшить їх інтерес до навчання, а сильні – виконати складнішу роботу, що забезпечить належний розвиток їх здібностей.

Під час опрацювання теми «Робота з природним матеріалом» завдання учнів найчастіше зводиться до виготовлення іграшкових тваринок з підручного матеріалу (шишок, листя, квітів тощо). В такому випадку дітям можна запропонувати розглянути малюнки, фотографії (оформлені в програмі перегляду зображень та факсів) із зображенням тваринок та виробами тих самих тваринок з природних матеріалів. Учні, порівнюючи обидва зображення, краще сприймуть процес створення іграшкової тваринки, що забезпечить відповідні зв'язки з природою і кращу якість виробу, а також зможуть самі вибрати, яку саме іграшку їм робити.

Тема «Елементи конструювання і моделювання» в початковій школі є досить проблемною. На уроках з цієї теми необхідний дитячий технічний конструктор, будівельний набір, а вони дуже рідко є в учнів. Без їх використання побудувати уроки є дуже складним завданням для вчителя, та можливим за умов наявності комп'ютерів та готових програмних продуктів (педагогічний засіб «Конструктор»). Їх використання дасть змогу на високому рівні виконати завдання цієї теми.

На трудовому навчанні в 1-4 класах програмою передбачені навчальні екскурсії на робочі місця працівників різних сфер діяльності. І організація таких екскурсій для учнів сільської місцевості, та ще й в потрібні строки (тобто саме під час опрацювання певної теми, а не в період канікул) є практично неможливою.

На допомогу в таких випадках стає комп'ютер. Саме на ньому в різних програмах можна створити такий навчальний продукт, що дасть змогу провести заочні мандрівки на завод, фабрику, художню майстерню тощо. Найголовніше, аби такі екскурсії подобались учням та забезпечували виконання поставленої мети.

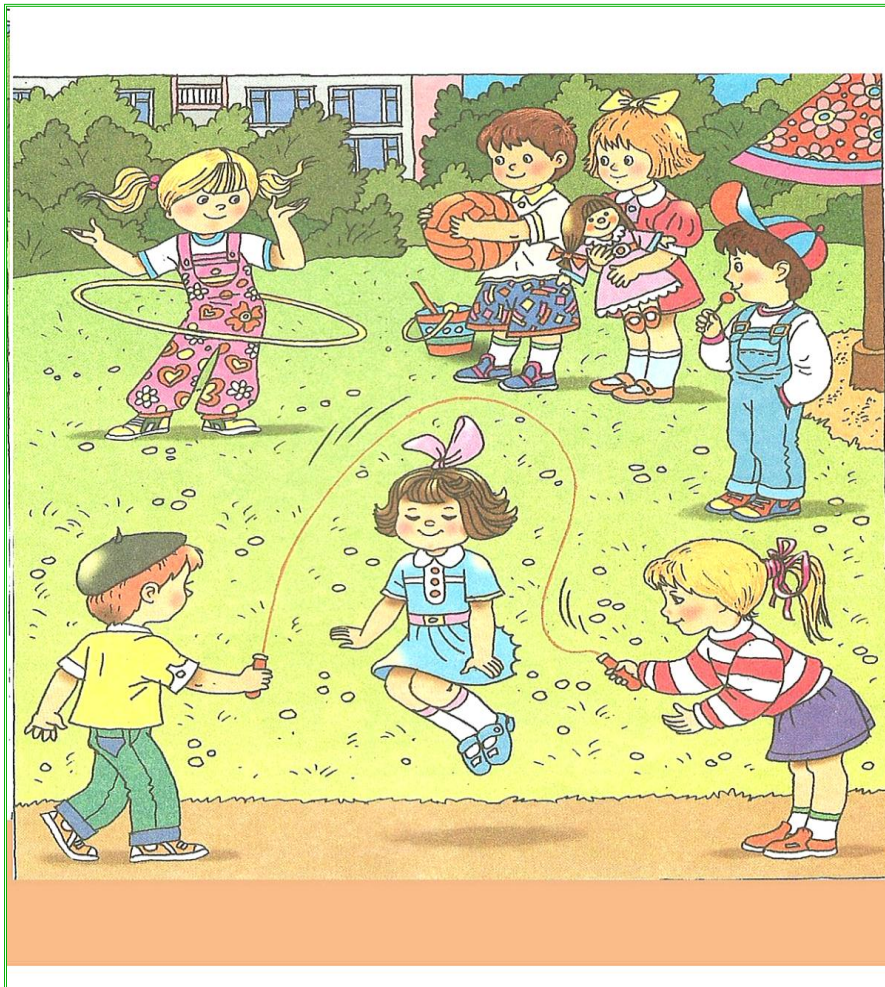
Нижче наведені конспекти уроків в різних класах, з акцентуванням на використання комп'ютерних програм PowerPoint, Paint, Paintbrush, CorelDRAW та ін. (Додаток 3).

2. Додатки Конспект уроку

2.1. Основи здоров'я

1 клас

Тема: Безпека на відпочинку. Ігри та розваги

Мета. Вчити учнів вибирати безпечні для відпочинку гри та розваги, визначати правильні і неправильні дії людей, які відпочивають на воді або льоду; повторити основні правила катання на велосипедах, самокатах, роликах, ковзанах, санчатах, лижах, скейтбордах тощо; виховувати культуру поведінки дітей на відпочинку.

1. Організація класу.

Добре те, що сонце світить,
 Добре те, що вітер віє.
 Добре те, що ось цей ліс,
 Разом з нами ріс і ріс.
 Добре гратися на дворі.
 Добре вчитися у школі .
 Добре плавати в ставку.
 Добре те, що я живу.

II. Мотивація навчальної діяльності.

Учитель. Доброго здоров'я, діти
 доброго вам дня.

Хай вам сонце світить у вікно щодня.
 Хай сміється мирне небо і дивує світ.
 А Земля нехай дарує вам барвистий світ.
 Бо здоров'я, любі діти, в світі головне.
 А здоровий і веселий щастя не мине.

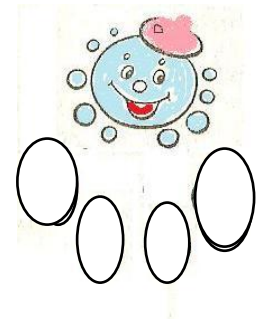
Учень. Гостей наших радо усіх зустрічаєм,
 Для них привітання від класу ми маєм.
 Ми хочем, щоб ви всі щасливі були,
 Щоб діточки ваші здорові були,
 Щоб смуток і горе назавжди пішли.

Учитель. Всім відомо, що приємно бути здоровим.
 Міцне здоров'я - це найдорожчий скарб.

Учень. Хто здоровий, той сміється,
 Все йому в житті вдається,
 Радість б'ється в нім щоднини
 Це чудово для людини.
 Хто здоровий, той не плаче,
 Жде його в житті удача.
 Він уміє працювати
 Вчитись і відпочивати.

III. Повідомлення теми і завдань уроку.

Учитель. Сьогодні ми продовжуємо подорож по країні здоров'я. Разом з нами буде мандрувати Капітошка.

Подивіться на дошку. Ой, ой, ой. Ми не можемо подорожувати. Там хмарка закрила сонечко. Мабуть, буде дощик.

Давайте покличемо "Сонечко"

Гра- закличка "Сонечко".

Вийди, вийди, сонечко,

На дідове полечко.

На бабине зіллячко,

На наше подвір'ячко.

Там дітки граються,

Тебе дожидаються.

Подивіться, що нам сонечко на своїх промінчиках принесло.

Тема. **Відпочинок**

Так, сьогодні ми з вами будемо говорити про відпочинок, ігри, розваги.

Народна мудрість говорить, що здоров'я прибуває краплинами, а зникає пудами. Ці краплини здоров'я прибувають завдяки використанню цілого ряду умов. Що ж це за умови, ми сьогодні і дізнаємося.

IV. Вивчення нового матеріалу.

Капітошка вже знає, що після навчання і праці треба відпочивати.

Найкращий відпочинок це-прогулянка і рухливі ігри на свіжому повітрі.

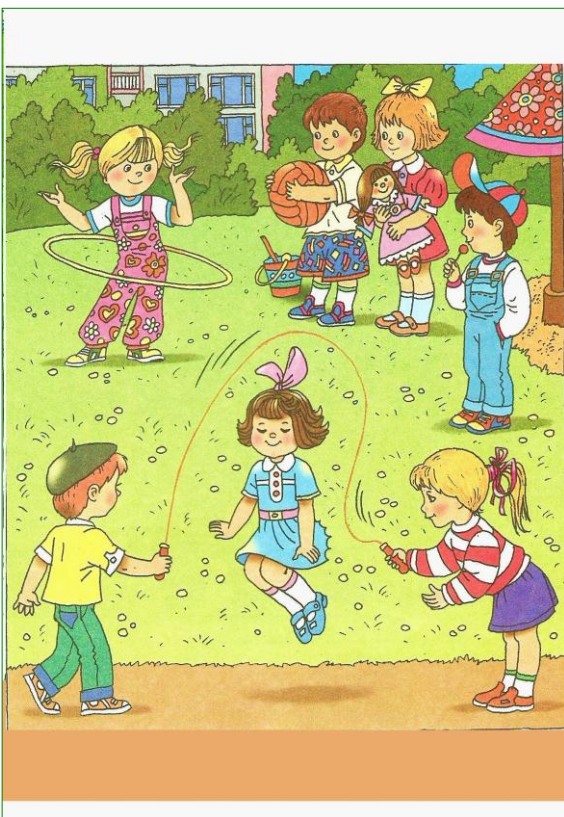
Але, відпочиваючи, слід пам'ятати про правила, яких необхідно дотримуватись.

Як ви любляєте відпочивати?

Щоб цікаво провести вільний час потрібно пам'ятати про свою безпеку. Це означає, що треба вибрати безпечне місце для гри та відпочинку і правильно поводитися.

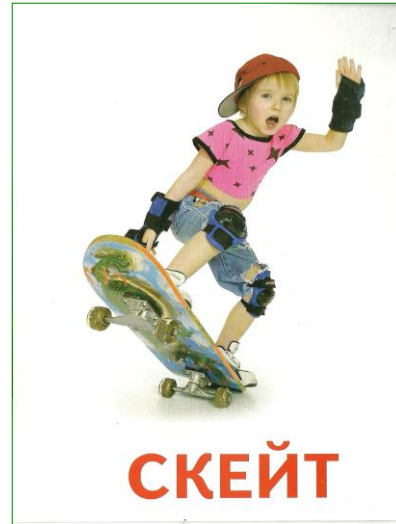
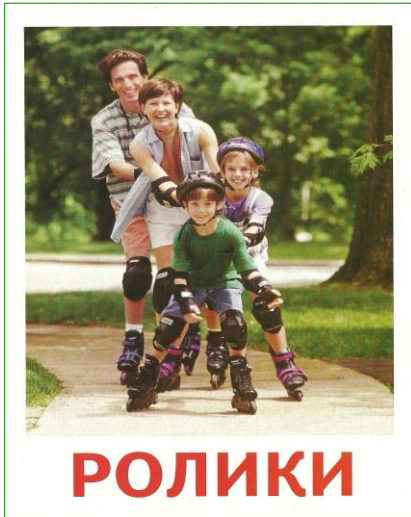
Капітошка хоче разом з нами навчитися весело і безпечно відпочивати.

2. Розгляд ілюстрацій до теми. Бесіда за їх змістом.

ВЕЛОСИПЕД

Де можна гратися? Де можна кататися на
(У призначених для цього велосипеді, роликах, скейт-
місцях: борді?
на ігрових майданчиках; (На велосипеді дозволяється
стадіонах; їздити по вулиці лише з 14 років
у скверах;
у дворі; У молодшому віці на вело-
на подвір'ї сипеді можна кататися тіль-
парках; ки на закритих для руху
автомобілів майданчику, стадіонах

На роликах, на самокаті, скейтбордах можна кататися у дворі, на спортивному майданчику, на стадіоні, у парку.

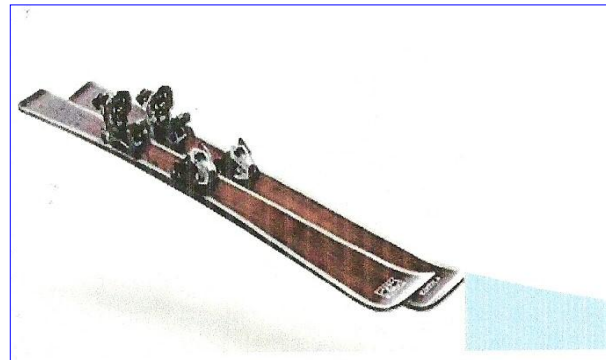
ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА Пісня “Капітошка”.

Капітошка вже зрозумів де можна відпочивати влітку.
А ось взимку не знає. Ой , що сталося з Капітошкою?
Він перетворився у сніжинку. Чому?
Капітошка-сніжинка приніс нам загадки.

Загадки

В зимову веселу пору,
Ми найкращі друзі дітвори.
Вивозять діти нас на гору,
А ми везем їх з гори.

Ріжуть лід,
Залишають дивний слід.
А які швидкі вони!
Що це діти? (ковзани)
Ось вам ще одна загадка:
в мене друзі незрівнянні-
Дві пластинки дерев'яні.
Хочу- з гірки полечу,
Взимку в ліс на них помчу.
Неширокі і гнучкі,
Друзі зветься як такі?

Так. Взимку не обійтися без лиж, санчат, ковзанів.

Капітошка теж захотів так розважатися. Але йому треба вивчити правила безпеки взимку. Правила поведінки на льоду. На санчатах, лижах ковзанах можна кататися в парку(лісі), на спортивному майданчику, на стадіоні.

Правила поведінки на льоду

- 1. Дітям молодшого віку виходити на лід без дорослих забороняється.**
- 2. Безпечною є крига товщина,якої не менше 10см.**
- 3. Не підходити близько до ополонки.**
- 4.Лід тонкий біля стоку вод, поблизу кущів, очерету.**

Не підходь близько до ополонки

Лід тонкий біля стоку вод, поблизу кущів, очерету

Правила поведінки на льоду

Дітям молодшого віку
виходити на лід без дорослих
забороняється

Безпечною є крига,
товщина якої не менша 10 см

Не можна заходити на лід
далеко від берега

Особливо обережно
потрібно спускатися
з берега на лід

Капітошка зрозумів: щоб цікаво провести вільний час від навчання і праці, потрібно не забувати про власну безпеку. Це означає, що треба вибрати безпечне місце для гри та відпочинку і правильно поводитися (на майданчику, у дворі, на стадіоні, на льоду).

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА. Капітошка запрошує відпочити

СОНЕЧКО

Встало сонце. Потягнулось,
Всім привітно посміхнулось.
І заграли промінці,
Понеслись в усі кінці
Сонце в небо випливало.
Танцювало, танцювало.

Промінці летять до нас:
Потанцюйте, перший клас!
Сяю, сяю, сяю, сяю,
Я свою роботу знаю —
Промінцями виграю!
Ну, а ви робіть свою.

Робота з підручником (с.71).

1. Розгляньте малюнок с.71.

- Що роблять діти?
- Чим небезпечні дії дітей?

Дівчинка катається на ковзанах по тонкому льоду.

Висновок: ніколи не виходь на лід наодинці. Перш ніж кататися на ковзанах, лижах, санчатах обстеж із дорослими ковзанку та засніжені схили, визнач безпечні місця для катання.

Хлопчик стрибає у воду у небезпечному місці.

Висновок: Не пірнай у незнайомих місцях. Невідомо що там може опинитися на дні.

2. Читання вірша Грицька Бойка (с. 72)

Коля- трамвайні рейки.

- Де зробили гірку школярі?
- Де каталися зайчик та лисеня на санчатах?
- Що трапилось?

Що порадив водій?

Висновок: на вулиці кататися не можна.

Водієві важко одразу зупинитися.

3. Читання вірша Олексія Кононенка (с. 73).

- Де можна гратися дітлахам?. Бігати, стрибати, м'яча ганяти?
- Що повинна знати кожна дитина?

Висновок: на дорозі гратися не можна.

Розгляньте малюнки (с.73.)

- Що роблять діти? (Дівчатка граються біля дороги.. Хлопчик катається біля відкритого люка. Це небезпечно.)

VI. Гра Добре чи погано?"

- 1) Неподалік від нашого будинку є парк, і ми граємося там.
- 2) Ми граємося на подвір'ї. Тут чисто й затишно.
- 3) Поблизу нашого будинку є новобудова. Вона не огорожена граємося там.

4) У нас протікає маленька річечка. Вода в ній чиста і прозора. У ній ми разом з батьками купаємося.

5) Ми ніколи не ходимо через будівельний майданчик.

VII. Робота на картках

Капітошка **хоче знати** - який відпочинок для вас найкращий?

Зафарбуй відповідний квадратик.

Який відпочинок для вас найкращий?		Зафарбуй відповідний квадратик.
		☐
		☐
		☐
		☐
		☐
		☐
СКЕЙТ ☐	РОЛИКИ ☐	ВЕЛОСИПЕД ☐
Відпочинок: активний, пасивний		

Висновок: є відпочинок активний, а є — пасивний. Обидва види відпочинку потрібні дитині.

Капітошка дуже любить різні, перетворення. Ось сьогодні він пропонує вам нову гру.

Чарівна паличка.

Вибирається чарівник. Чарівник торкається своєю чарівною паличкою до будь-кого з гравців і пошепки каже на кого, (або на що) його перетворено. Гравець має зобразити це без слів, так щоб усі інші гравці здогадалися. Якщо здогадалися вийграли.

VI. Підсумок уроку.

Капітошка багато, чого сьогодні зрозумів. А ви?

- Який відпочинок для вас є найкращим?
- Де безпечно гратися, відпочивати?
- Де можна кататися на велосипеді, роликах, ковзанах, скейтбордах, санчатах, лижах?

Повторення вірша.

**Здоров'я — це сила! Здоров'я це — клас!
Хай буде здоров'я, у вас і у нас!**

2.2. Природознавство

Тема. Чим славне твоє рідне місто чи село?

Мета: розповісти учням про те, що про красу рідного краю треба дбати кожному; розвивати спостережливість, кмітливість, вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; виховувати любов до рідного краю.

Хід уроку

I. Організація класу

Психологічне настроювання

- **Очі дивляться...** Та все бачать.
- **Вуха слухають...** Та все чують.
- **Голова...** Думає.
- **Яким буде урок?** Цікавим.

Які у мене діти? Найкращі.

II. Актуалізація опорних знань учнів

- Діти, з нами знов подорожує Улянка.

Тож давайте їм розкажемо!

- Яка зараз пора року ?
- Який місяць?
- Чи гріє сонечко ?
- Який стан неба?
- Який вітер?
- Які опади ви спостерігали?
- Які стоять дерева, кущі?

III. Повідомлення теми і мети уроку

— Яку країну ми називаємо Батьківщиною?

— А як ви розумієте слово батьківщина?

— Як називається наше місто?

— Чим славиться наш рідний край?

— Сьогодні на уроці ви дізнаєтеся, чому про красу рідного краю необхідно дбати кожному.

- Так, рідний край – це і та країна, де ми народилися, і наше рідне селище, і вулиця, на якій ми живимо, і річка, ліс та поле в нашому селищі, це і бабусина казка, і мамина колискова пісня.

Немає такої людини, яка б не любила свій рідний край, не прагнула б прославити його своїм талантом, корисними справами, залишити добру пам'ять про себе.

- А як ви можете прославити свій рідний край?

3. А зараз подивіться невеличке відео про наше місто.

- Так як називається наше місто?

- На якій вулиці ви живете?

- Яка головна вулиця міста?

IV. Сприймання й усвідомлення нового матеріалу

Презентація Пам'ятки Вінниці

Завдання для друга природи рідного краю

— Складіть розповідь про те, як ви допомагаєте дорослим дбати про чистоту й красу своєї вулиці.

2. Фізкультхвилинка

IV. Узагальнення й систематизація отриманих знань

1. Чим славне твоє рідне місто ?

— Пригадайте і розкажіть про пам'ятні місця свого рідного краю.

— Чим славиться наш рідний край?

Яка природа нашого краю?

Як її охороняють?

— Пригадайте: де найкрасивіша місцевість у вашому рідному місті?

— Поміркуйте і розкажіть: що ви найбільше любите у природі свого краю?

2. Міні-проект. Моє улюблене місце відпочинку

Зразки дитячих проектів

- В Україні багато красивих місць. Природа в нашій країні дуже різноманітна. Мені вдалося побувати

- Мій улюблений куточок природи — це

лісах. Там ми часто збираємо суницю. Мені сподобалося це місце тому, що там білий пісок, тепла вода, тепле повітря і красиві ялинки. Я хочу поїхати туди знову.

• У всіх є свій улюблений куточок природи. Мій улюблений куточок — це галявина, яка знаходиться ...

V. Підсумок уроку

— Закінчилася наша мандрівка рідним краєм.

— Пригадайте і розкажіть: що вам запам'яталося, сподобалося?

— Що вас вразило, здивувало? Які знання будуть вам потрібні у житті?

— Чим новим ви поповнили свої знання про свій рідний край?

1. Гра «Хвости». Закінчити речення.

1) Моє місто називається...

2) Центральна вулиця ...

3) Я живу на вулиці...

4) У місті є :...

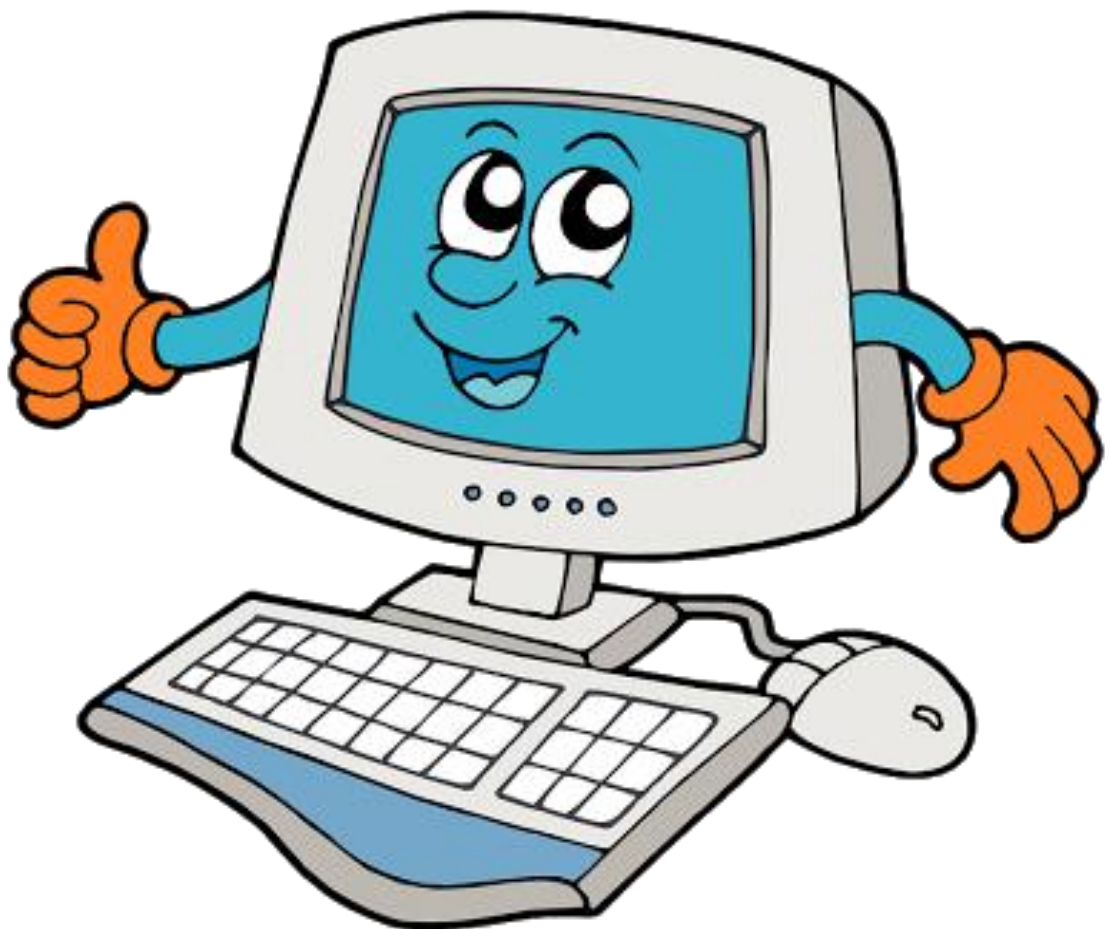
2. Рефлексія

Знав

Дізнався

Був здивований Це мені знадобиться.

2.3. Урок з української мови з використанням інформаційно- комунікаційних технологій

Руцька К.О.

Тема. Закріплення і узагальнення знань про « ІМЕННИК »

Мета : перевірити знання, вміння, навички учнів знаходити іменники серед інших слів, розрізняти власні і загальні іменники, визначати рід, число іменника; активізувати словниковий запас учнів; розвивати образне мислення, орфографічну пильність, чуття мови, аналітико-синтетичні вміння, творчі здібності; виховувати самостійність, цілеспрямованість, любов до природи, старанність і наполегливість у навчанні.

Методи: ілюстративний, проблемно-пошуковий, словесний, критичного мислення, самостійної роботи, практичний

Тип уроку : урок закріплення знань, умінь та навичок.

Обладнання. презентація, пісня та уривки з мультфільму «Капітошка», підручник.

Хід уроку.

I. Організація класу до уроку.

Я всміхаюсь сонечку:
— Здрастуй, золоте! —
Я всміхаюсь квіточці —
Хай вона цвіте!
Я всміхаюсь дощику:
— Лийся, мов з відра!
Друзям усміхаюся —
Зичу їм добра!

Психологічне настроювання

- Очі дивляться... Та все бачать.
- Вуха слухають... Та все чують.
- Голова... Думає.
- Яким буде урок? Цікавим.
- Які у мене діти? Найкращі.

Девіз уроку

Мову рідну я вивчаю
Її люблю, не забуваю.
Рідну мову буду знати,
Берегти і поважати

II. Мотивація навчальної діяльності учнів.

Учитель. - Доброго дня, діти!

- На сьогоднішній урок до вас я прийшла з чудовим настроєм.

Мені дуже цікаво дізнатися, а з яким настроєм ви прийшли сьогодні до школи

- Отже, діти, з хорошим настроєм і бажанням дізнатися про щось нове, повторити те, чому ви навчилися, почнемо наш урок.
- Щоб урок був цікавим, змістовним вам потрібно бути уважними, розумними, організованими, кмітливими.

- Яка пора року? Осінь.
 - Художники дуже люблять малювати цю чудову пору року. Давайте подивимось на картину І.Левітана «Золота осінь»
-
- Дерева які? Сонечко вже не так яскраво світить. Трошки сумно всім.
 - А особливо тим, у кого немає друзів. І я вирішила запропонувати вам здійснити невелику казкову подорож і допомогти хоч одному казковому герою повернути друга. Ви всі чули перед уроком його пісеньку
 - *(на перерві тихо лунала пісенька Капітошки з мультфільму)*
 - Хто ж це такі? **(Вовчєня та Капітошка)**
 - Так ось, якщо ми виконаємо всі завдання уроку, то Капітошка обов'язково повернеться.

IV. Актуалізація опорних знань.

Розв'язавши кросворд, дізнаєтесь з якої теми підсумковий урок.

Б І Л К А
 Т У М А Н
 В І Т Е Р
 С Н І Ж И Н К А
 О С І Н Ї
 З И М А
 Б У Р У Л Ь К А

1. Ой, яка ж вона гарненька, пишно хвоста і раденька, не звірятко — просто диво, невгамовне, пустотливе. Вгору – вниз, на гілку з гілки. Хто це буде, діти? (білка)
 2. Сиві воли усе поле залягли. (туман)
 3. Крил не має, скрізь літає та ще й куряву здимає. (вітер)
 4. Ніжна зірка сніжно-біла на рукав мені злетіла. Поки ніс її сюди, стала краплею води (сніжинка)
 5. Невидимка ходить в гаї, всі дерева роздягає. (осінь)
 6. Хто наткав волокна аж до лісу від вікна? І сміється, задається «От така ширина!» (зима)
 7. Що росте догори коренем? (бурулька)
- Яке утворилося слово? (Іменник)

III. Оголошення теми, завдань уроку.

- Тема нашого уроку „Узагальнення знань про іменник”.
- Наше завдання узагальнити знання про іменник, одержані на попередніх уроках.
- Ми з вами слідкували за знайомством Вовчєняти та Капітошки. Хто відлетів. Хто його чекає?

Капітошка Вовчєня.

- Якою частиною мови є ці слова?

- Назвіть слова або словосполучення, які пов'язані з темою «Іменник»
- (Діти розповідають все, що вже вивчили про іменник.)

1. Метод «Мозковий штурм»

Назви істот назви неістот власні назви загальні назви
 чоловічий рід І М Е Н Н И К середній рід
 жіночий рід
 одиниця множина

2. Вправа „Мікрофон”. Бліцопитування. Закінчіть фразу:

- Іменник- це...
- Означає...
- Відповідають ...
- Синоніми- це...
- Антоніми-це...
- Яка роль іменників у мовленні?

3. Каліграфічна хвилинка

Перевіряючи ваші зошити ,я звернула увагу на те, що деякі учні роблять помилки при написанні та поєднанні літер. Подивіться на таблицю «Пиши красиво та правильно» ,як красиво написані букви,як вони поєднуються ,як розміщуються одна від одної.

- Розгорніть зошити,запишіть дату і вид роботи. Зверніть увагу на завдання для каліграфічного письма

Кк Вв
Капітошка

- Давайте подивимось уривочок з мультфільму та під час перегляду знайдемо іменники і запишемо їх у зошит!

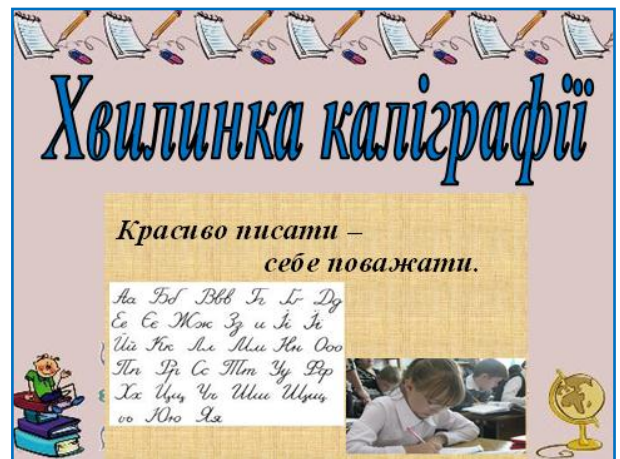
Діти дивляться уривок із мультфільму «Капітошка» та знаходять іменники в тексті пісні

Перевірка виписаних іменників.

(В.....

V. Закріплення вивченого матеріалу.

-Слова, що є назвами предметів «Іменники»-це найчисельніша країна

слів, яка нараховує близько 70 000 слів за найбільшим 11-томним Словником української мови.

На сьогоднішньому уроці ми завершуємо мандрівку в цю дивовижну Країну назв предметів «Іменники», але звертатися будемо на кожному уроці рідної мови.

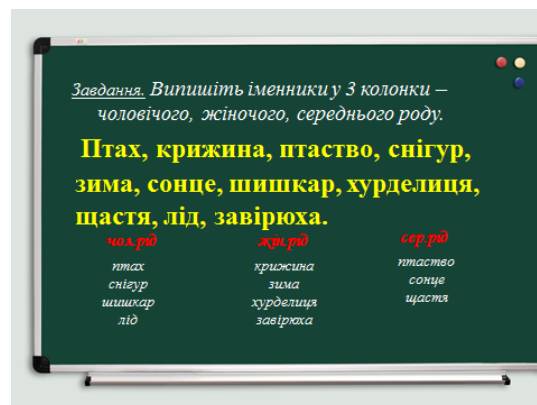
Давай разом з Капітошкою повторимо все про Іменники

1.Робота за таблицею

2.Виконання вправи підручника

- Підручник відкриваємо
Знаходимо виділені іменники
і записуємо у три стовбчики.

Ч.р Ж.р С.р

Висновок. Скільки родів мають іменники?

Фізкультхвилинка

(під пісеньку Капітошки з мультфільму діти виконують танцювальні рухи).

VI. Закріплення та осмислення знань.

1. Робота з текстом.

- Вставляємо усно пропущені букви.
(Під час роботи з текстом діти повинні знайти відмінність написання слова радісно з російською мовою)
- Складаємо і записуємо текст.
- Про яку пору року говориться в тексті?

Радіс 😊но засвітить в е сніане сон е чко. По дорогах побіжат ь в е селі струмки. Лід на річ ц і пос ь ніє. Набубнявіют ь на д е ревах бруньки. Діти повісят ь шпаківні.

Словничок
Набубнявіти – (рос.) *набухнуть, разбухнуть*

Спиши текст, встав пропущені букви.
Підкреслить головні члени речення

- Яким членом речення виступає іменник?
- Підкресліть головні члени речення: 1 ряд у першому реченні, 2 ряд у другому реченні, а 3 ряд у третьому реченні.

2. Знайдіть і визначте число іменників.

Черемха завжди посміхається. А коли білі квіти вкриють її, навіть сміється.

3. Скласти слово за схемою.

Від іменника *дар* утворіть іменник з такою будовою:

Подарунки

4. Гра «Добери антоніми».

Друг ворог

День ніч

Осінь весна

Гра «Добери антоніми»

Друг	Ворог
День	Ніч
Осінь	Весна

VII. Підсумок уроку.

Рефлексія.

- Я знаю ...
- Я навчився ...м
- Я вмію ...
- Був здивований...
- Я запам'ятав.....

Давайте переглянемо уривок з мультфільму, як картинки були злі, а стали (добрими). А це що в нас «Антоніми» Так.

У вас на партах лежать дві карточки – синя та рожева

- Підніміть синю карточку, кому було легко працювати на сьогоднішньому уроці.

-Отже, ви молодці, гарно засвоїли тему іменник.

- Підніміть рожеву карточку ті, у кого виникали деякі труднощі при виконанні завдань.

- Отже вам, дітки, ще потрібно повторити правила в підручнику і на наступний раз вам працюватиметься значно легше.

- Наш урок доходить до кінця.

Намалюйте на полі смайлик, який відповідає вашому настрою на кінець уроку.

Ви всі були такими старанними і гадаю, що Вовченья знову зустрінеться з Капітошкою! Вовчєнятко отримує телеграму від Капітошки, що скоро вони знову зустрінуться, вони ж справжні друзі.

Я думаю у всіх вас гарний настрій, і всі ви маєте багато гарних друзів!

VIII. Завдання додому.

Написати невеличкий твір із 5-6 речень про те, як знову зустрілись Капітошка з Вовчєням та підкреслити іменники.

2.4.Українська мова

1 клас

Тема

Звук [б], буква «бе»

Тема: Звук [б] ,букава Б,б («бе»)

Мета: Ознайомити учнів зі звуком [б] та буквою «бе», що його позначає;

вчити учнів правильно артикулювати звук, виділяти його у словах; навчити читати склади і слова з цим звуком, удосконалювати навички читання;розвивати в дітей спостережливість, фонематичний слух та творче мислення;збагачувати словниковий запас учнів;виховувати у дітей турботливе ставлення до братів наших менших.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

**Нам пора вже на урок.
Час роботи вже настав,**

**В двері знань разом
заглянем.**

**Будемо старатися,
Вчитися, навчатися.**

II.Оголошення теми уроку.

– Діти, сьогодні урок читання у нас буде незвичайним.

**Ми будемо подорожувати у
Чарівний ліс .**

Але дорога у цей загадковий ліс повна перешкод і несподіванок, щоб подолати ці перешкоди, нам потрібно бути дуже і дуже уважними,

старанними, допитливими і працьовитими.

**Ось перед вами Чарівний ліс .
Всі готові подорожувати? Отже вирушаємо.**

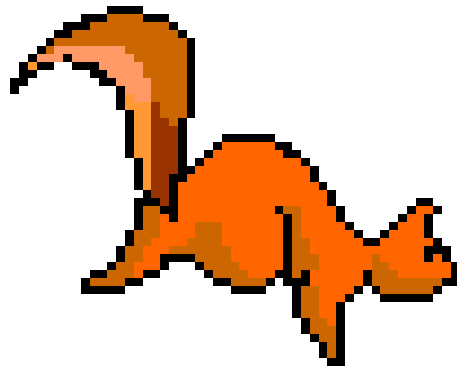

III. Веселий Вітерець.

Завдання на розвиток фонематичного слуху, а також найважливіших розумових операцій – аналізу і порівняння.

– Починаємо нашу подорож. На шляху нас перестрів веселий Вітерець. Він закрутився навколо нас і сказав, що йому необхідна наша допомога. Вітерець просить визначити, якими звуками різняться слова:

Пив –
 Коза –
 Коса –
 Роса –
 Мак –

лив,
 коса,
 роса,
 руса,
 рак,

**Слива – слава,
 Ворона – ворота.**

**– Молодці, дітки. Ви допомогли Вітерцю.
 Він вам за це дуже вдячний, в нагороду веселун
 показав нам дорогу до чарівного лісу.**

IV. Скоромовка

Ознайомлення зі звуком [б] та буквою Б (бе) та його позначення.

-Ось ми дійшли до чарівного лісу.

Вивчемо скоромовку

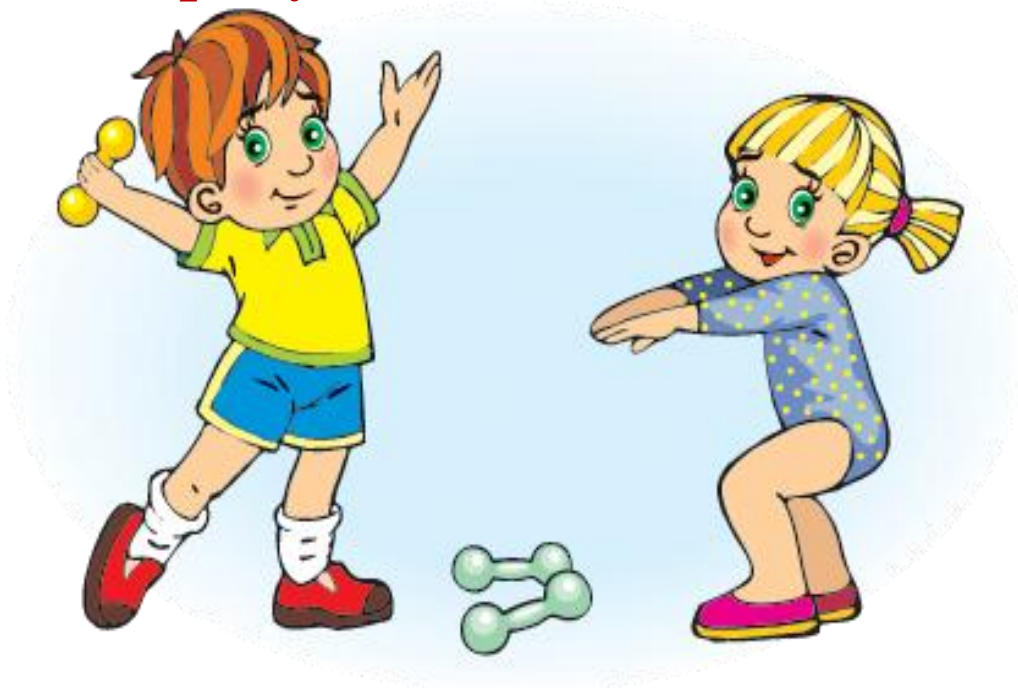
**Білка била в барабан.
 Бе! - за-бе-кав їй баран,
 Бий тихіш, будь ласка, білко,
 Бо розбудиш перепілку.**

Бб

Білочка запрошує відпочити

«Утворіть злиття зі звуком [б]»

Б [а, о, у, и, і, е] ба,
бо,
бу,
би,
бі,
бе

V. Казковий дуб букви Б (бе).

Ознайомлення з буквою Б (бе).

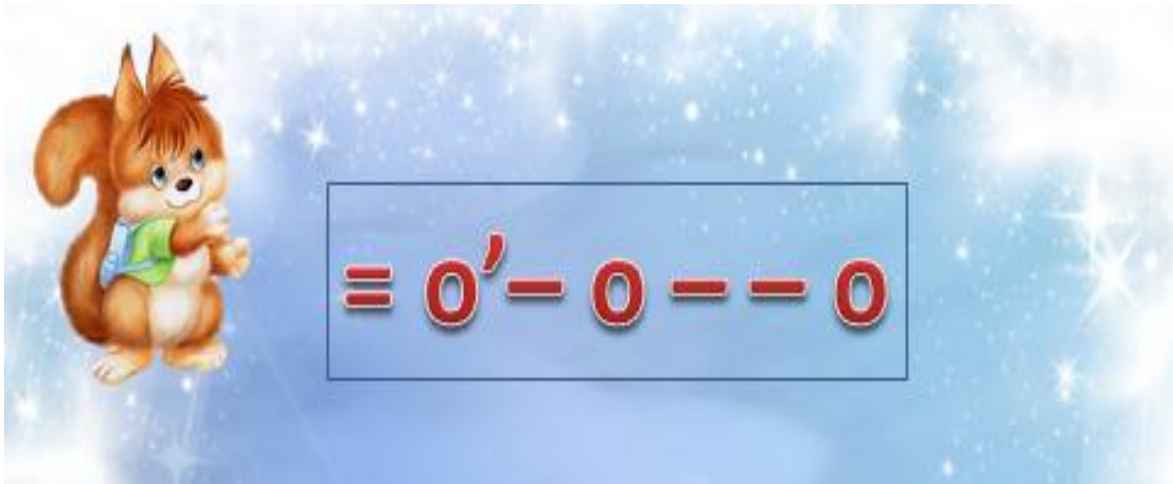
- А знаєте біля якого казкового дерева ми винирнули?

- Відгадайте :

**Дерево росте крислате
Листям різьбленим багате.
Примостились під листочки
В тюбетеєчках синочки....**

- Правильно – це дуб.

- В назві казкового дерева заховався теж звук [б] , давайте ж зробимо звуковий аналіз цього слова та дізнаємось , де саме сховався звук.

– Ось ми і виконали завдання казкового дуба, в ньому знаходиться дупло з зачиненими дверима.

Вони відчиняються і з'являється фея Велика буква **Б (бе)** і її помічниця – Маленька буква **б (бе)**. Вони відрізняються за своєю формою.

– На що схожа літера **Б (бе)**?

(На бандуру, на білочку з горішком, на гуску, яка дивиться назад, на черпак).

– Велика буква Б (бе) складається з трьох елементів: прямої вертикальної лінії, до якої вгорі приєднується коротка горизонтальна лінія, і лівого півовала, що починається з середини вертикальної лінії і прилягає внизу до її кінця. **Це можна пояснити таким**

віршиком:

М'який знак собі з дощок

Змайстрував зручний дашок.

– Можу йти тепер далеко:

Не страшні дощі і спека!

Подивився знак в люстерко –

І в очах йому померкло:

Він пізнати не міг себе –

Схожий став на букву "Бе".

– Мала буква **б (бе)** складається з двох елементів: овала і хвилястої лінії над ним. Вона схожа на букву "о" з хвостиком угорі.

VI. Місток чарівних складів

«Утворіть злиття зі звуком [б]»

Б [а, о, у, и, і, е] ба,
бо,
бу,
би,
бі,
бе

VI. Місток непрочитаних слів

Орфоепічна вправа

“Повтори останній склад”

Вчитель:	Учні:
• У лісі гриби -	би-би-би.
• Грали на трубі -	бі-бі-бі.
• Виросла верба -	ба-ба-ба.
• Побачив тебе -	бе-бе-бе.

Прочитай анаграми

• К о в в	• В о в к
• В о о р н а	• В о р о н а
• Н е в с а	• В е с н а

Скороговка

- Бурі бобри брід перебрели.
- Забули бобри забрати торби.

Гра "Буквена математика"

• Ро + біт + ник =	робітник
• Бу + за – а + ок =	бузок
• Вер + ли - ли + ба =	верба
• Бін – ін + а + нан + =	банан
• Кул – л + бин – н + ки =	кубики
• Бе + різв – в + ка =	берізка

VII. Місток складання і читання слів

Складання і читання слів з окремих складів

• <i>Ба</i>	→	<i>кон</i>	• <i>Ро</i>	→	<i>би</i>	→	<i>вик</i>
• <i>Бал</i>	→	<i>ка</i>	• <i>Бо</i>	→	<i>бу</i>	→	<i>ва</i>
• <i>Вер</i>	→	<i>тон</i>	• <i>Ку</i>	→	<i>бо</i>	→	<i>ка</i>
• <i>Бул</i>	→	<i>нан</i>	• <i>Бу</i>	→	<i>ро</i>	→	<i>та</i>
• <i>Ба</i>	→	<i>ба</i>	• <i>Аз</i>	→	<i>ла</i>	→	<i>ки</i>

Відгадай загадки

- *Коротенькі ноги,
закручені роги,
шерсть м'яка та
густа і курдюк
замість хвоста.*

- *Білі хорони, червоні
підбори.*

Звуковий аналіз слів

- *Б а р а н*
- [- о - о -]
- *Л е б і д ь*
- [- о = о =]

**Надрукуйте
букву Бб
у зошитах**

ІХ. Підсумок уроку
- Ось і закінчилася
наша подорож.
Білочка говорить
нам: « До
побачення»
- Яку букву вона
допомогла нам
вивчити?
- Яке завдання вам
сподобалося
найбільше?

3. Висновки

Практика доводить, що при активному використанні ІКТ досягаються загальні цілі освіти, легше формуються компетенції в області комунікації: вміння збирати факти, їх зіставляти, організовувати, висловлювати свої думки на папері і усно, логічно міркувати, слухати і розуміти усну та письмову мову, відкривати щось нове, робити вибір і приймати рішення. Так, вже у початковій ланці вони допомагають дитині побачити своїми очима незвичайний і різноманітний світ рослин і тварин, наповнити клас звуками лісу, дзюрчанням струмка, що дозволяє перенестися в лоно природи. Якщо учень побачить рух Землі навколо Сонця, рух Сонячної системи, то йому буде легше уявити принципи роботи об'єктів.

Також застосування нових інформаційних технологій у традиційному початковому навчанні дозволяє диференціювати процес навчання молодших школярів з урахуванням їх індивідуальних особливостей, дає можливість творчо працює вчителю розширити спектр способів пред'явлення навчальної інформації, дозволяє здійснювати гнучке управління навчальним процесом, є соціально значущим і актуальним.

Демонстраційний матеріал, досліди, ігрові завдання, тести, поміщені на дисках, допомагають урізноманітнити під час уроків види діяльності дітей, перевірити суму отриманих знань, дає можливість дитині самостійно працювати на комп'ютері.

Спостереження показали, що такі уроки із застосуванням інформаційних технологій викликають великий інтерес в учнів, яка виражається у зростанні кількості питань, що задаються дітьми, а так само в пошуку відповідей на складні запитання. Зростає кількість учнів, які готують самостійно додаткову інформацію до уроку. Дані уроки також сприяють формуванню комп'ютерної грамотності.

Підготовка до уроків з використанням інформаційних технологій вимагає більшого часу, ніж звичайний урок, але це не можна назвати недоліком, так як дані уроки значно ефективніше звичайних. Як показує практика, з усіх існуючих технічних засобів навчання комп'ютер найбільш повно задовольняє дидактичним вимогам, оскільки володіє цілим рядом додаткових можливостей, що дозволяють управляти процесом навчання, максимально адаптувати його до індивідуальних особливостей учнів.

Грамотне використання будь-яких засобів інформаційних технологій на уроках тягне за собою розвиток особистості дитини: інтелекту, пам'яті, уваги і т.д. Використання інформаційних технологій на уроці є потужним мотиваційним стимулом. Але якою б привабливою не була навчальної діяльність з використанням комп'ютера на уроці, необхідно суворо дотримуватися встановлених санітарних норм.

Уроки з використанням інформаційних технологій не тільки розширюють і закріплюють отримані знання, а й значною мірою підвищують творчий і інтелектуальний потенціал учнів. Оскільки фантазія і бажання проявити себе у молодшого школяра великі, варто вчити його якомога частіше висловлювати власні думки, в тому числі і за допомогою інформаційних технологій. Використання інформаційних технологій на уроках в початковій школі дає можливість проявити себе кожному з учнів, при цьому форми роботи вибирає для себе сам учень. Так, діти з математичними здібностями частіше працюють з виготовлення програмних продуктів-презентацій. Діти "гумантарії" вибирають роботу зі складання кросвордів або повідомлень, доповідей, рефератів. Учні мають міцні, глибокі знання з предметів, у них сформовані стійкі пізнавальні інтереси, розвинене вміння самостійно застосовувати отримані знання на практиці.

Використання мультимедійної презентації на уроках в початковій школі поєднує в собі багато компонентів, необхідних для успішного навчання школярів. Це і телевізійне зображення, і анімація, і звук, і графіка. Аналіз таких занять показав, що пізнавальна мотивація збільшується, полегшується оволодіння складним матеріалом. Крім того, фрагменти уроків, на яких використовуються презентації, відображають один з головних принципів створення сучасного уроку - принцип фасціації (принцип привабливості). Завдяки презентаціям, діти, які зазвичай не відрізнялися високою активністю на уроках, стали активно висловлювати свою думку, міркувати.

Комп'ютер повинен сприяти активному залученню учнів до навчального процесу, розумінню та засвоєнню учнями навчального матеріалу, підтримувати інтерес до пізнавальної діяльності. Безумовно, цей процес нелегкий, але це на

початку роботи. З часом подібна підготовка до уроку займатиме все менше часу, а результативність буде все зростати.

Я впевнена, що використання інформаційних технологій може перетворити викладання традиційних навчальних предметів, раціоналізувавши дитячу працю, оптимізувавши процеси розуміння і запам'ятовування навчального матеріалу, а головне, піднявши на незмінно вищий рівень інтерес дітей до навчання.

Таким чином, застосування ІКТ в освітньому процесі дозволяє вирішувати одну з важливих завдань навчання – **підвищення рівня знань.**

Вчителі, які в своїй роботі використовують ІКТ, прийшли до висновку: інформаційні технології тільки для тих, хто шукає, освоює щось нове. Вони для тих, кому небайдужий рівень своєї професійної компетентності, кого турбує, наскільки він, педагог сучасної школи, відповідає вимогам століття прийдешнього.

4. Рекомендації

1. Комп'ютер повинен не замінити вчителя, а тільки доповнювати його.
2. Існуючі комп'ютерні програмні засоби необхідно ретельно відбирати, апробувати та адаптувати до навчального процесу.

3. При підготовці до уроків використовувати ліцензовані електронні ресурси навчального призначення.

4. Для розробки проблемних ситуацій використовувати презентації POWER POINT

5. Для створення презентації учитель має врахувати вік учнів та особливості класу.
6. Слід врахувати, що розмір презентації залежатиме від призначення, але вона не повинна містити більше 6-13 слайдів.
7. Не слід зловживати анімацією, аудіо- та візуальними ефектами. Вони мають бути доцільними, щоб привертати увагу, а не відволікати її.
8. Анімація можлива один раз протягом 5 хвилин (у початковій школі).

Замість висновків...

Вчителю суджено бути пошуковцем, винахідником, а відтак, слід сповна усвідомити сутність змін, які привносить новий час, аби підготувати людину до життя в нинішньому столітті.

Від здатності вчителя дати гідну відповідь на виклики XXI століття залежатимуть долі мільйонів поки що маленьких українців, та й, власне, майбутнє самої України.

«Тому визначаючись із цілями, озирніться на те, що вже зроблено.

Якщо ви хочете добитися в цьому житті чогось значного, недостатньо просто діяти - треба ще й мріяти; недостатньо просто планувати - треба ще й вірити». (А.Франс)

Закінчити хотілося б словами древнього мислителя Конфуція: «Той, хто, звертаючись до старого, здатний відкривати нове, гідний бути вчителем».

5. Література

1. Беловика Я.Г. Сприйняття дитиною комп'ютера й комп'ютерних ігор// Питання психології,—1993. — №3.
2. Буцин Ж. С, Обучение младших школьников началам информатики // Информатика и образование. — 1991. — №3.
3. Морзе Н.В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. – К.: Видавнича група ВНУ, 2008. – 352 с.
4. Ожогін В. Я. Технічні засоби в навчальному процесі. Інформаційні властивості і ергономічні особливості застосування.— К.: Вища школа, 1984.
5. Пономаренко Л. Мультимедійна підтримка навчального процесу / Початкова освіта.— 2012.— №1-2.— с.16.
6. Кітаєва М. Використання мультимедійних технологій / Початкова освіта.— 2011.— №38.— с. 7.
7. Петлюшенко Н.Упровадження комп'ютерних технологій у початковій школі./ Початкове навчання і виховання. — 2012.— №1.— с.12.
8. Агапова Р. Про три покоління комп'ютерних технологій обучения в школе //Информатика и образование. —1994.— № 2.
9. Безрукова В.С. Все о современном уроке в школе: проблемы и решения. Книга 3: Здоровьесберегающий урок. - М.: Сентябрь, 2006. – 176 с.
10. Бойченко Т. та інші. Як виростити дитину здоровою: Посібник для батьків учнів молодшого шкільного віку. – К.: Прем'єр-Медіа, 2001. – 204 с.
11. Бочкина, О. И. Методика преподавания информатики: Учеб. пособие.— М.: Высш. шк., 1998.
12. Булгакова Н.Н. Интеграция информатики в учебную среду начальной школы // Информатика, и образование.— 2004.— № 1.
13. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови у початковій школі.— Тернопіль: Астон, 2003.
14. Чашухина О. В., Данилова И. В. Использование новых информационных технологий в начальной школе <http://pedsovet.org/component/option,com>.

К. О. Руцька

**Використання ІКТ
на уроках
в початковій школі**

Посібник для вчителя

